

Tilinpäätös 2022 ennakkotieto

<p>Toimintatuottojen muutos - 4,1 %</p>	<p>Toimintamenojen kasvu (brutto) 4,0 %</p>	<p>Toimintamenojen kasvu (netto) 6,8 %</p>	<p>Investointimenot Brutto 259 M€ Netto 245 M€</p>
<p>Kunnallisveron kasvu 8,0%</p>	<p>Yhteisöveron kasvu 10,1 %</p>	<p>Koronatuet 24,5 (stm) + 4,6 (okm) M€</p>	<p>Verorahoituksen kasvu 8,9 %</p>
<p>Vuosikate 346 M€</p>	<p>Sitovista tavoitteista toteutui 67 %</p>	<p>Investointien tulorahoitus 141 %</p>	<p>Lainakanta 2021 1340 M€ 4 393 eur /asukas</p>
<p>Tilikauden tulos 220 M€, ilman Koy Espoon Sairaalan myyntiä 146 M€</p> <p>Työllisyyden kehitys, yleinen talouskehitys ja satunnaiset erät paransivat kaupungin tulosta</p>		<p>Tulossa vielä yksittäisiä menoeriä (esim. HUS, HSL), jotka heikentävät tulosta</p>	

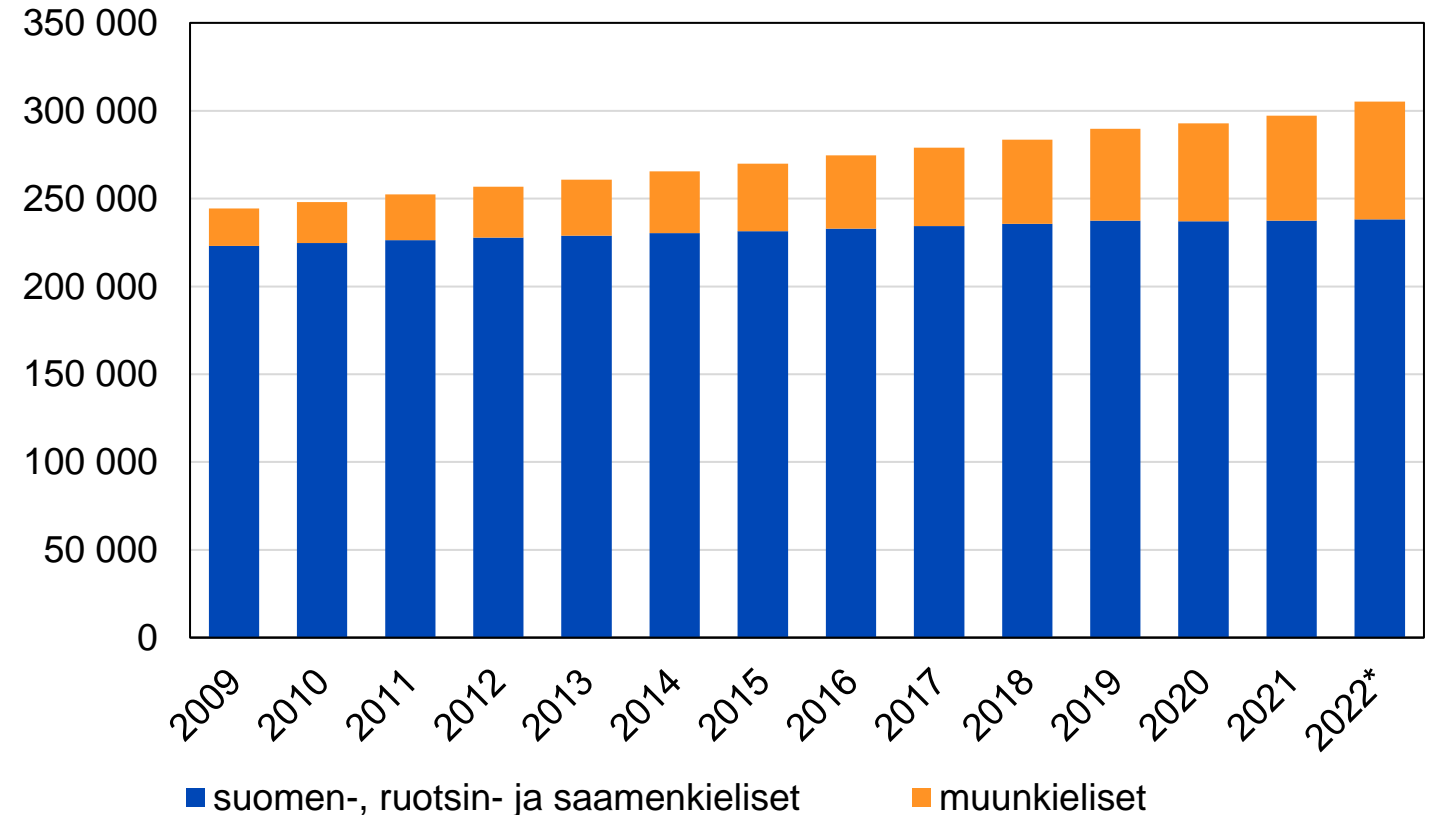
Sisällysluettelo

1. Yleinen talous, väestö ja työllisyys
2. Yhteenveto henkilöstömäärien ja –menojen, toimintatuottojen ja -kulujen sekä nettomenojen kehityksestä
3. Talousarvion ja tavoitteiden toteutumisen tarkastelu toimialoittain
4. Verotulojen kehitys Espoossa ja suurissa kaupungeissa
5. Rahoituserien ja rahastojen vuosi
6. Tuloslaskelma
7. Investointiosan toteutuminen
8. Emokaupungin lainakanta ja korkokulut sekä keskeiset tunnusluvut
9. Valtuuston asettamien tulostavoitteiden toteutuminen
10. Konserniraportti tammi-joulukuu

Asukasmäärän kehitys

- Espoon väkiluku oli ennakkotietojen mukaan vuoden 2022 lopussa **305 179 asukasta**
- Väestö kasvoi vuoden 2022 aikana **8 050 asukkaalla** eli 2,7 prosenttia
- Muuttovoittoa tuli 6 590 henkeä, mikä on 3 750 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin
- Nettomaahanmuuton osuus väestönkasvusta oli 58 prosenttia
- Espooseen syntyneiden lasten määrä (3 180 lasta) oli pienempi kuin vuotta aiemmin, ja kuolleiden määrä (1 850 henkeä) oli suurempi kuin vuotta aiemmin

Espoon väestö 31.12.2009–31.12.2022
äidinkielen mukaan

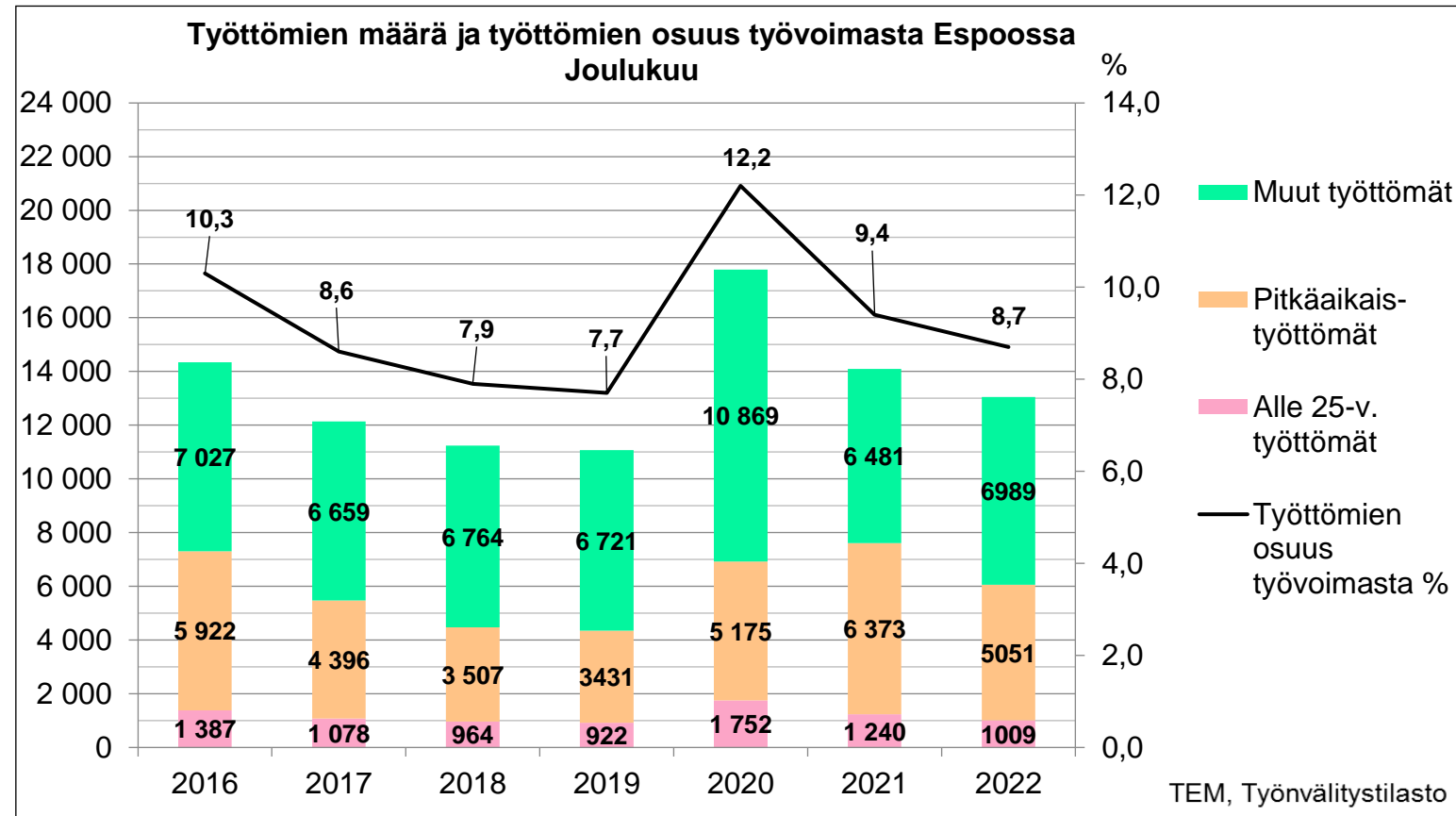

Lähde: 2009–2021 Tilastokeskus, *2022 Tilastokeskus ennakkotieto ja Trimble Locus -rekisteri, väestö

Työttömien määrä ja työttömien osuus työvoimasta Espoossa

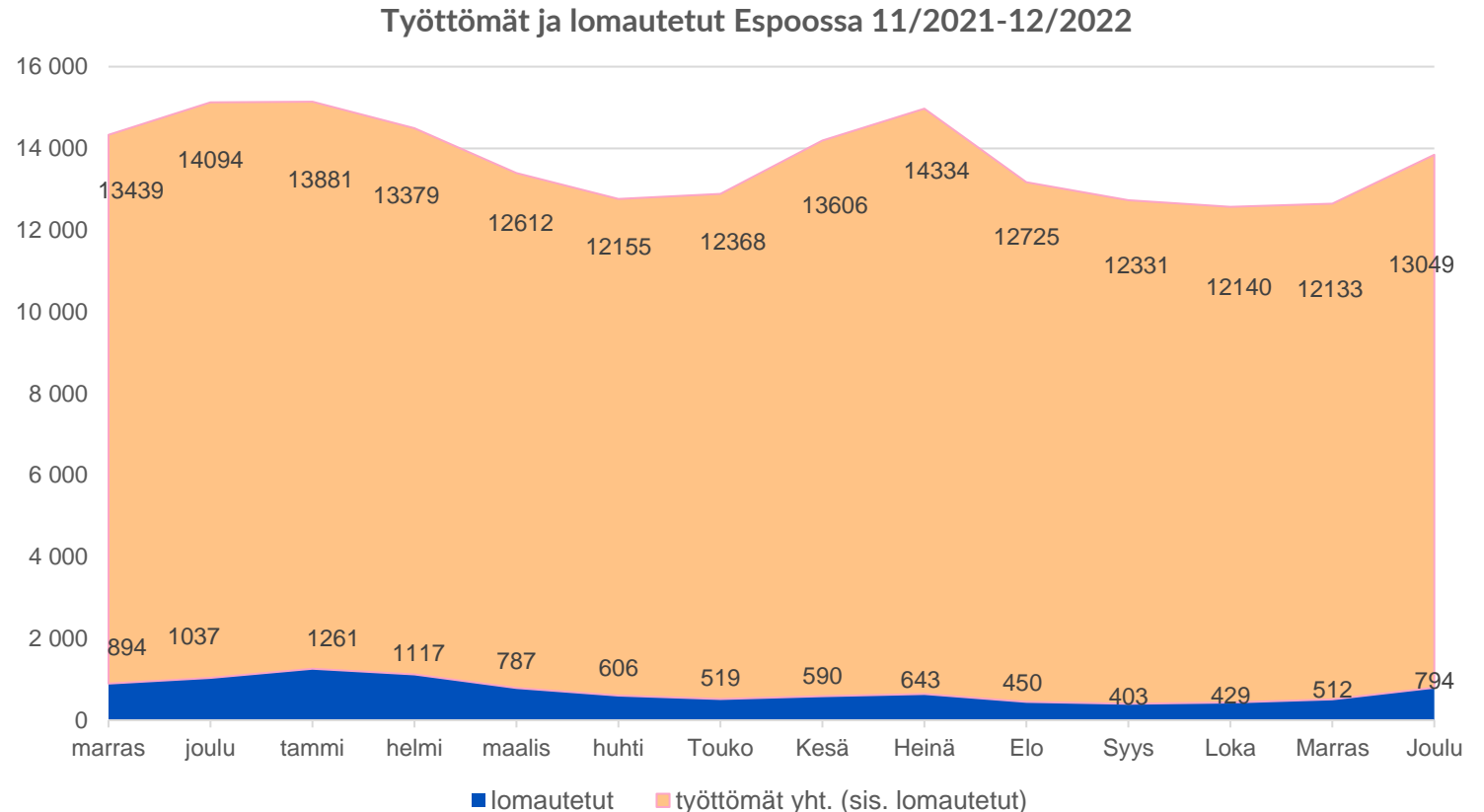
Tilanne 31.12.2022 (TEM)

- **Työttömien osuus työvoimasta 8,7 %**, vuotta aiemmin 9,4 %, kolme vuotta aiemmin 7,7 %.
- **Työttömiä 13 049**, vuotta aiemmin 14 094, kolme vuotta aiemmin 11 074.
- Pitkäaikaistyöttömiä 5051, vuotta aiemmin 6373, kolme vuotta aiemmin 3431.
- 15-24 v. työttömiä 1009, vuotta aiemmin 1240, kolme vuotta aiemmin 922.
- **Vuoden lopussa avoimia työpaikkoja oli 2 362.**
- **Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannus 28 M€ / 2022 (30,3 M€)**

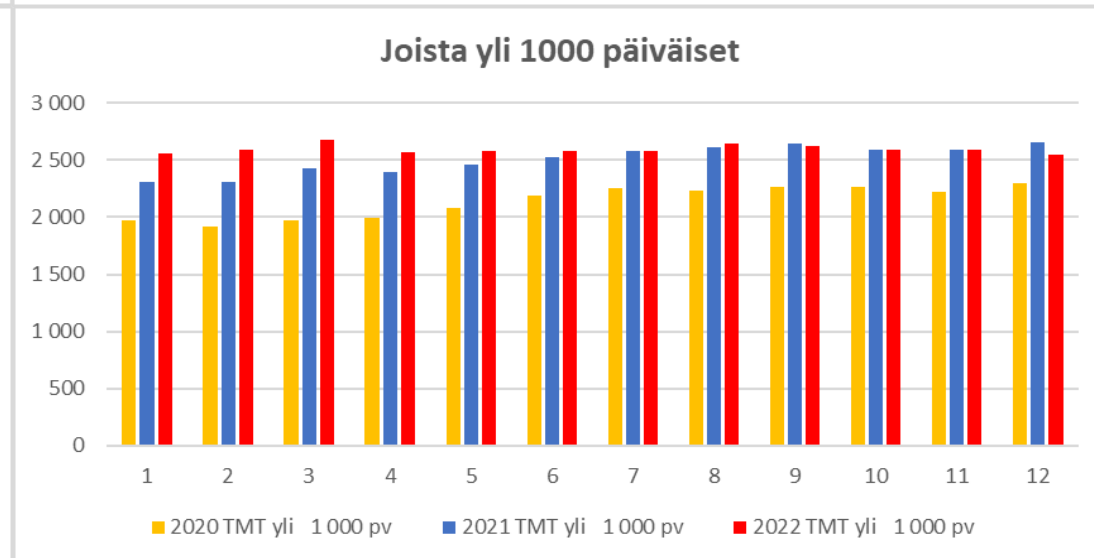
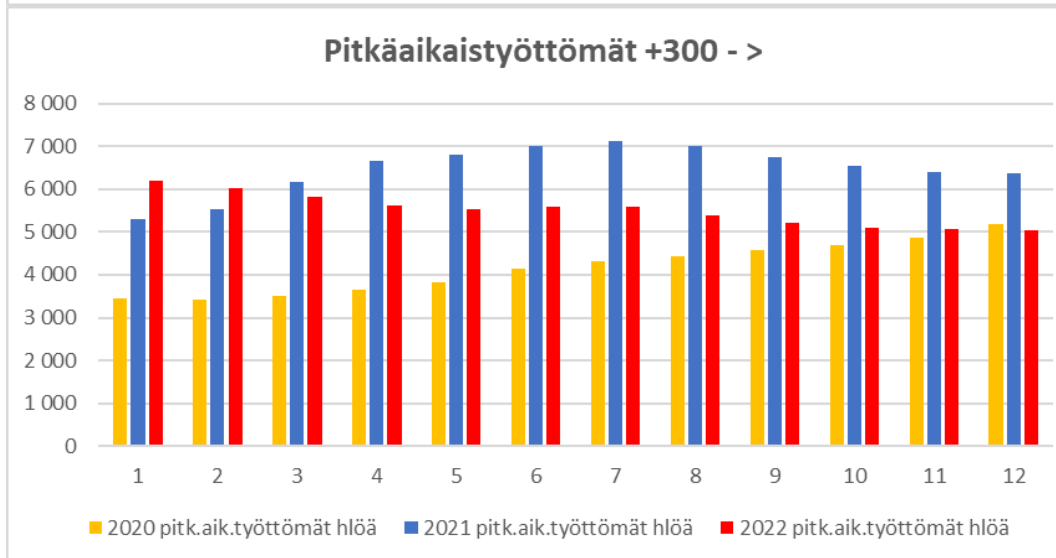
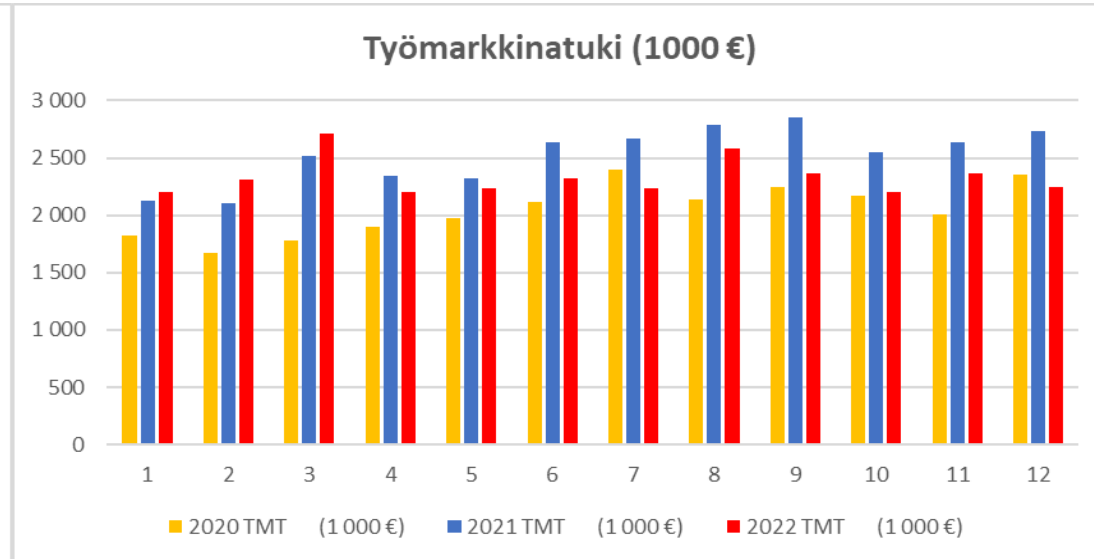
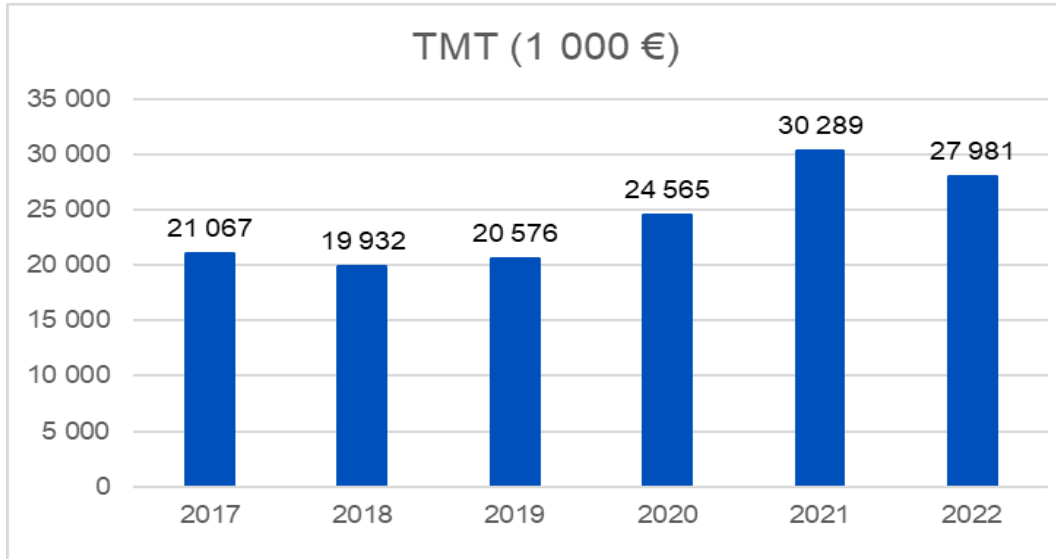
Työttömät ja lomautetut Espoossa 2022

- Vaikka työttömyys oli vuoden 2022 lopulla alhaisempi kuin vuotta aiemmin, oli se edelleen huomattavasti korkeampi kuin ennen koronarajoitusten alkua.
- Vuoden 2022 lopulla työttömiä 13 049, joista lomautettuja 734. Työttömien osuus työvoimasta 8,7 %.
- Kaksi vuotta kasvussa ollut pitkäaikaistyöttömyys kääntyi viime vuoden maaliskuussa laskuun.
- Korkeasta työttömyydestä huolimatta avoimien työpaikkojen määrä on ollut korkea, tosin määrä on laskenut huippulukemista. Vuoden lopulla avoimia työpaikkoja oli 2 362.

Työmarkkinatuen kehitys vuosina 2017-2022

Vuonna 2022 tukea maksettiin 3,3 M€ enemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa.

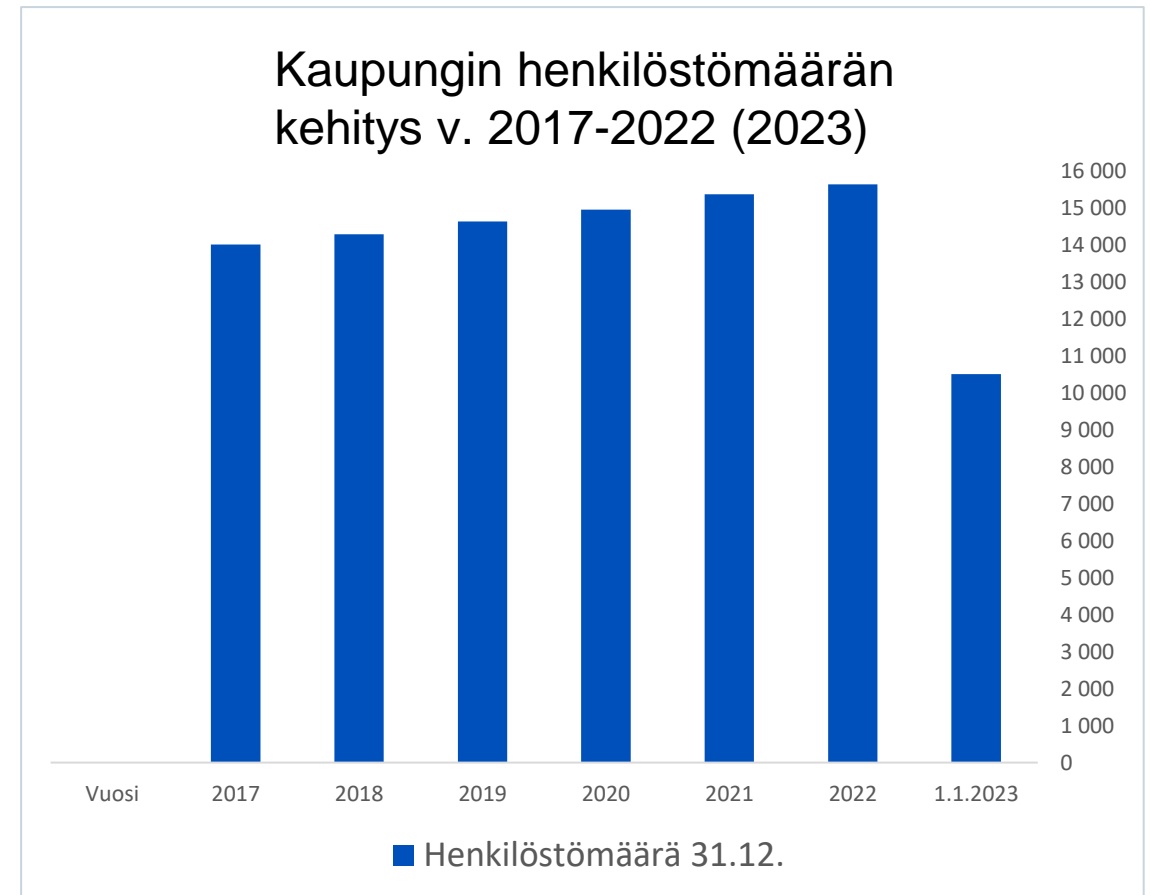
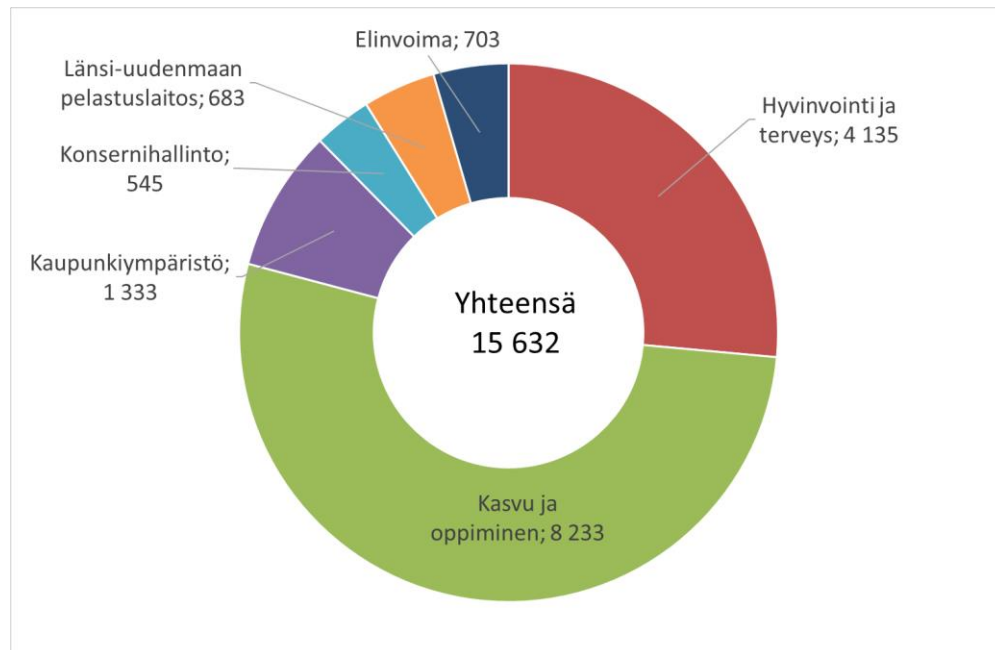

Yhteenveto henkilöstömäärän ja - kulujen, toimintatuottojen, -menojen ja nettotoimintamenojen kehityksestä

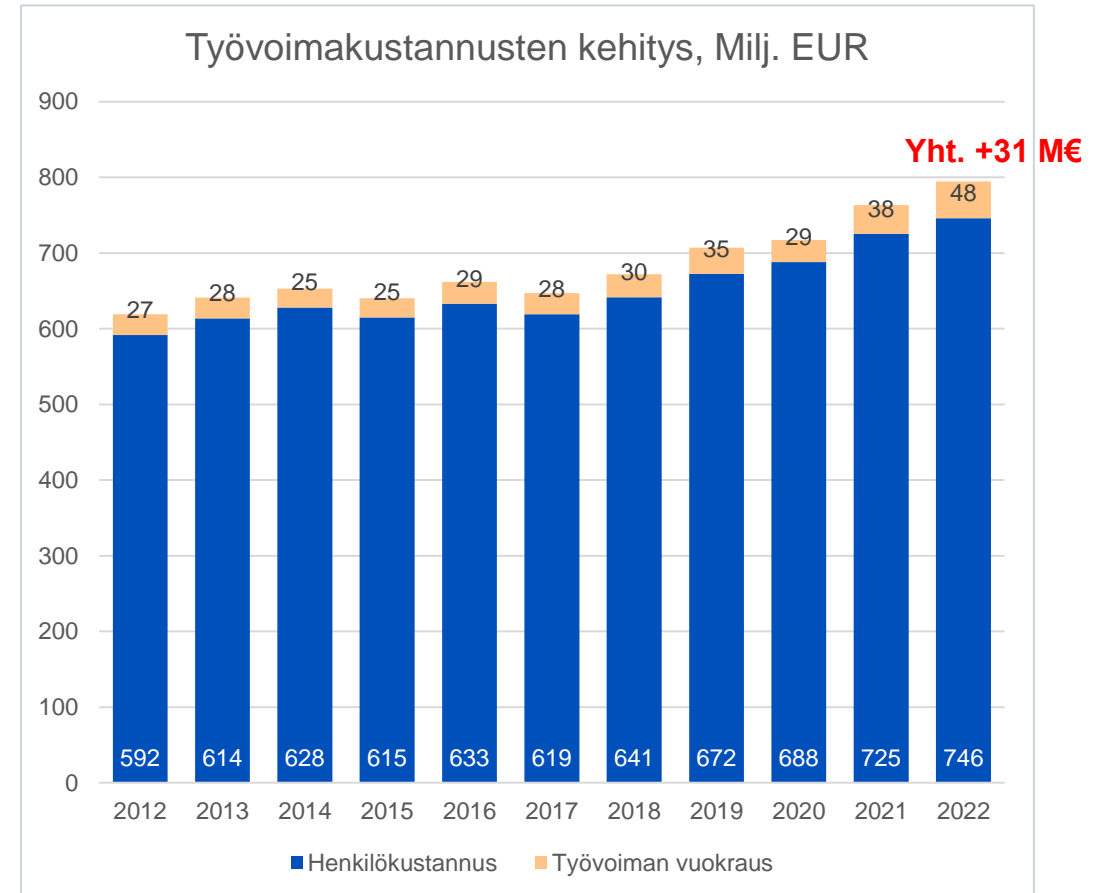
Henkilöstömäärä kasvoi 272 henkilöllä

- **Henkilöstömäärä kasvoi vuoden aikana 272 henkilöllä.**
  - Kaupungin henkilöstömäärä oli 31.12.2022 yhteensä 15 632 henkilöä.
- Henkilöstöstä vakinaisia oli 11 154 ja määräaikaista 4478.

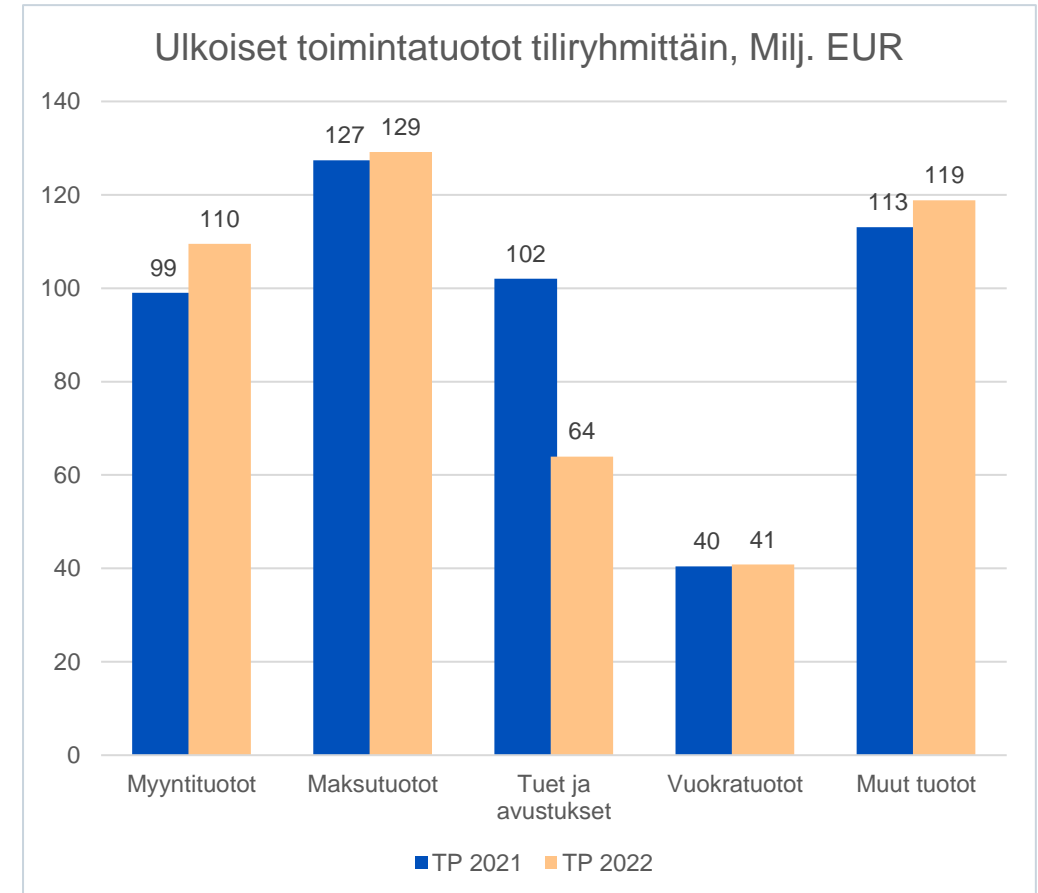
Työvoimakustannukset kasvoivat 4%

- **Henkilöstö- ja vuokratyökustannukset kasvoivat vuoden 2022 aikana yhteensä 4 % (31 M€).**
- **Henkilöstökustannukset kasvoivat 2,9 %**
- Vuokratyökustannukset kasvoivat 28 %
  - vuosien 2020-2021 kasvu oli 29,5 %
  - vuokratyövoiman käyttö kasvoi erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla.

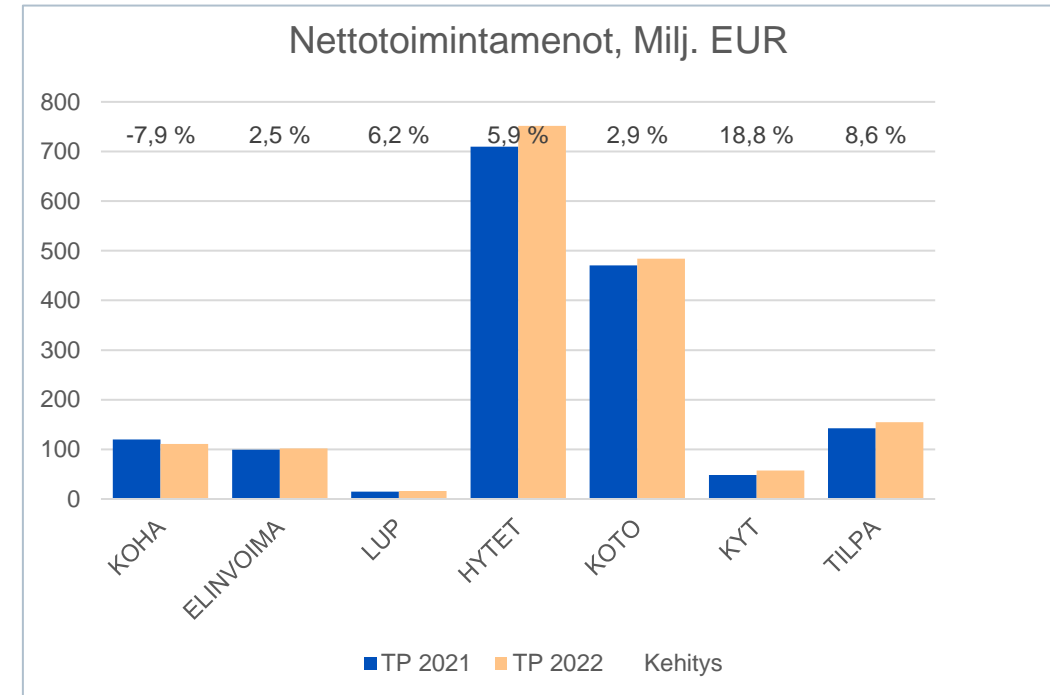
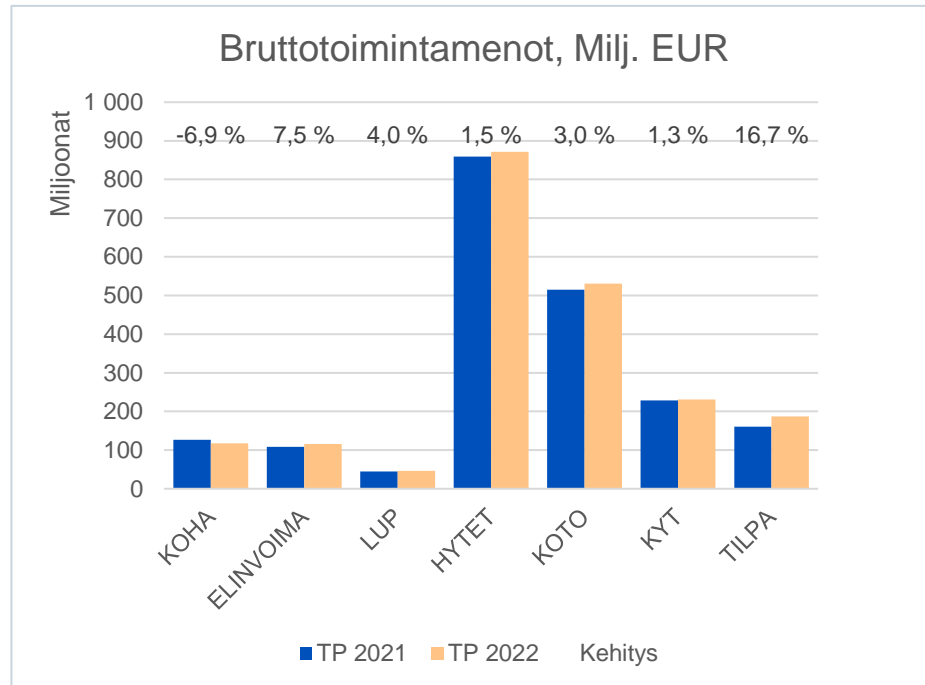

Ulkoisten toimintatuottojen kehitys

- **Ulkoiset toimintatuotot vähenivät 4 % (20 M€), vertailua vaikeuttaa koronan vaikutus ja saatujen koronakorvausten määrä**
  - Asiaksmaksuissa esim. liikunnan ja urheilun osalta ei päästä tavoitteisiin
- **Yleinen taloustilanne ja sen epävarmuus** näkyy maanmyynneissä, jossa alennettiin tulotavoitetta 5 M€
- **Ulkoisia toimintatuottoja kertyi yhteensä 462 M€**
  - Valtion avustukset koronaan 29 milj. eur
    - STM noin 24,5 M€
    - OKM avustukset oppimisen tukeen noin 4,6 M€.
    - Edellisvuonna vastavia avustuksia oli yli 70 M€

Ulkoisten toimintamenojen kehitys

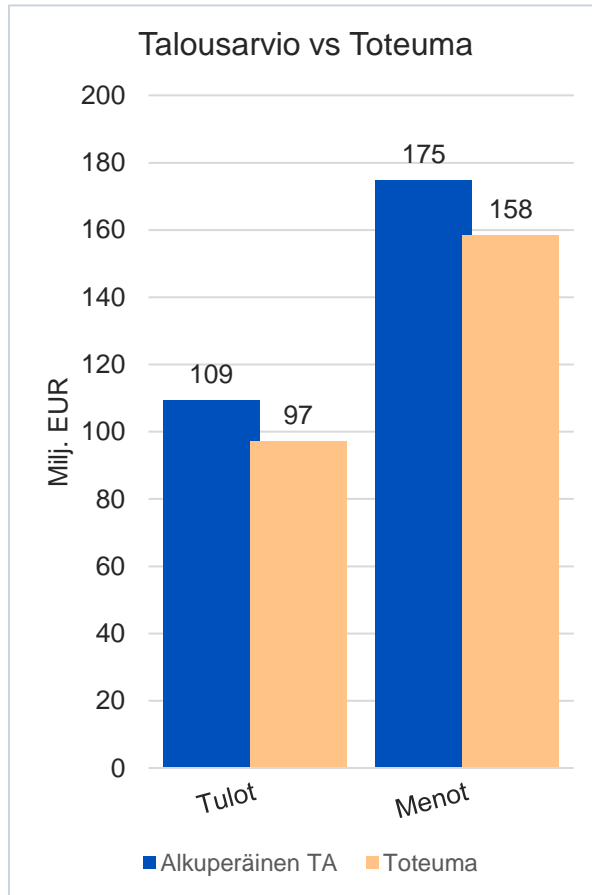

- Ulkoiset toimintamenot yhteensä **2 126 M€**
    - Kasvu 82 M€ ja 4,0 % edellisvuoteen verrattuna
    - Kasvua hillitsi mm. HSL:n saama korotuki valtiolta (alitus joukkoliikenteen menoihin 16,7 M€)
  - Kirjanpitoon on kirjaamatta vielä eriä, jotka lisäävät menoja (HSL, HUS jne). Kokonaisvaikutus arvioilta joitakin milj. euroja.
  - Alkuperäinen talousarvio ylittyi 36,3 M€, mutta vastaavasti muutettu talousarvio alittui 29 M€
- > Ennustamisen tarkkuutta tulee kehittää

- Nettotoimintamenot yhteensä **1 655 M€**
  - = Ulkoiset toimintamenot - ulkoiset toimintatuotot.
  - Kuvaa toimintatulojen kehitystä suhteessa menoihin
  - Helpottaa vertailua koronasta aiheutuvien kustannusten ja niihin saatujen korvausten osalta
- Kasvua 105 M€ ja n. 7 % edellisvuoteen verrattuna
  - Menot kasvavat nopeammin kuin tulot -> menoja jää katettavaksi yhä enemmän verorahoituksella

Talousarvion ja tavoitteiden toteutumisen tarkastelu

Yleishallinnon talouden toteuma pl. elinvoiman tulosalue

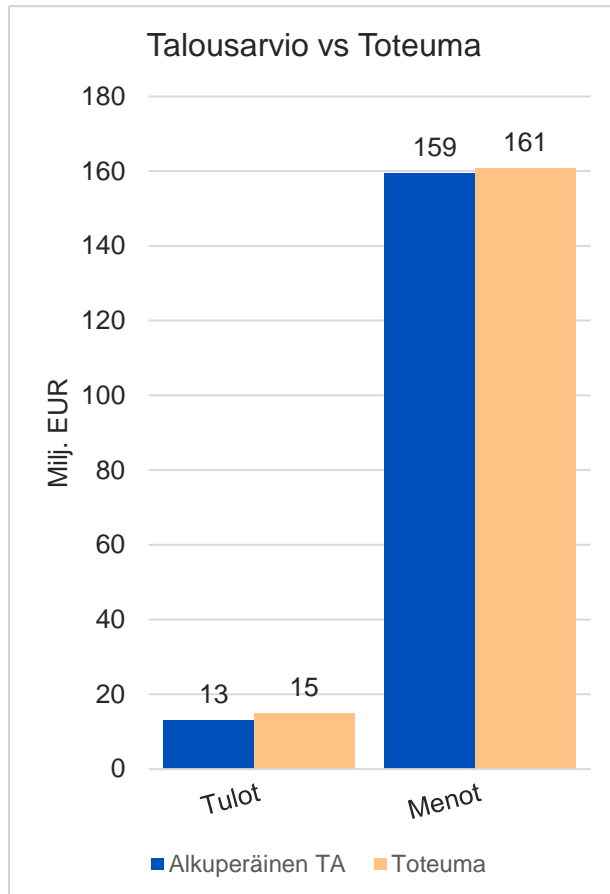

- Tulot alittuivat alkuperäiseen ja muutettuun talousarvioon 11,2 milj. euroa. Merkittävimmät alitukset sisäisissä tietohallinnon erissä järjestelmä-, ICT-infra- ja asiantuntijapalvelut sekä toimialakohtaiset poistot. Ulkoiset tulot ylittyivät 2,1 milj. euroa asiakasmaksujen perintätuotoista, alv-palautuksista sekä hankkeiden ulkopuolisesta rahoituksesta. Tulot laskivat edellisvuodesta 11,3 %.
- Menot alittuivat 16,6 milj. euroa. Alitukseen vaikuttivat edellä mainittujen tietohallinnon erien lisäksi henkilöstömenosäästöt, yleishallintoon keskitetysti varattujen kaupunkitasoisten määrärahojen alittuminen. Muutettuun talousarvioon menot alittuivat 16 milj. euroa. Menot laskivat edellisvuodesta (6,4 %).
- Keskitetty varasto HVA-siirron vuoksi lakkautettiin ja siirryttiin vuoden 2023 alusta suoratoimituksiin. HVA-siirron ja koronahankintojen myötä alaskirjataan vanhentuneita ja epäkurantteja tavaroita noin 2 M€.
- Toimintakatteen alijäämä alittui 5,4 milj. euroa. Alijäämä kasvoi edellisvuoteen 1,8 milj. euroa (3,1 %)

Yleishallinnon toiminnan toteutuminen

- Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuuden (JoTo) sekä hyvinvointialueen valmistelutyöt merkittävässä rooleissa.
- Sarastia365 HR- ja palkkajärjestelmän vakauttamista jatkettiin
- Suuntaamon, osaamisen ja työkyvyn hallinnan, uuden työkalun käyttöönotto toteutui.
- Maahanmuuttajan rekrytointimallin uudistaminen aloitettiin yhteistyössä Työllisyys Espoon kanssa.
- Poikkihallinnollisten kehitysohjelmien hyötytavoitteet hyväksyttiin valtuustossa helmikuussa ja ohjelmasuunnitelmat kaupunginhallituksessa huhtikuussa.
- Valtuusto hyväksyi 13.6. kotouttamisohjelman, jolla toimeenpannaan valtuustokauden tavoitetta Espoosta ”Suomen parhaana kotouttajana”.
- Kaupunginhallitus hyväksyi 31.10. kaupungin kansainvälisen toiminnan painopisteitä linjaavan kansainvälisen toiminnan agendan.
- Kestävä Espoo -ohjelman tavoitteita edistettiin yhdessä kumppaneiden ja toimialojen kanssa kymmenessä ulkoisesti rahoitetussa kehittämishankkeessa. Espoo valittiin yhtenä edelläkävijäkaupungeista toteuttamaan Euroopan komission 100 ilmastoneutraalia ja älykästä kaupunkia -missiota. Espoon ilmastopäästöt putosivat vuonna 2021 yhdeksän prosenttia.
- Vaikuttavuudella johtamista jatkokehitettiin datapohjaisiksi valtuustokauden indikaattoreiksi. Tiedonhallintalain toimeenpano jatkui v. 2022 ajan tietoineistoihin ja tietoturvaan kohdistuneilla toimenpiteillä.
- Espoo-tarinan pohjalta valmisteltiin Viestinnän ja markkinoinnin periaatteet. Viestinnässä painottuivat COVID19 ja Ukrainan hyökkäyssota.
- Ukrainan tilanne heijastui ICT-palveluissa ja Logistiikassa komponenttipulana ja kasvavina polttoainekustannuksina sekä Hankintakeskuksen työmäärän lisääntymisenä.
- Asiointipalvelujen uuden liiketoimintamallin toteuttaminen eteni kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti.

Elinvoima-tulosalueen talouden toteutuminen

Tulot ylittyvät 1,9 milj. euroa.

- Ulkopuolista rahoitusta hankkeisiin saatiin yli talousarvion kulttuurissa. Liikunnan asiakasmaksut jäivät 0,3 milj. euroa talousarviosta. Tulot kasvoivat 61,5 % edellisvuoteen verrattuna.

Menot ylittyivät 1,3 milj. euroa

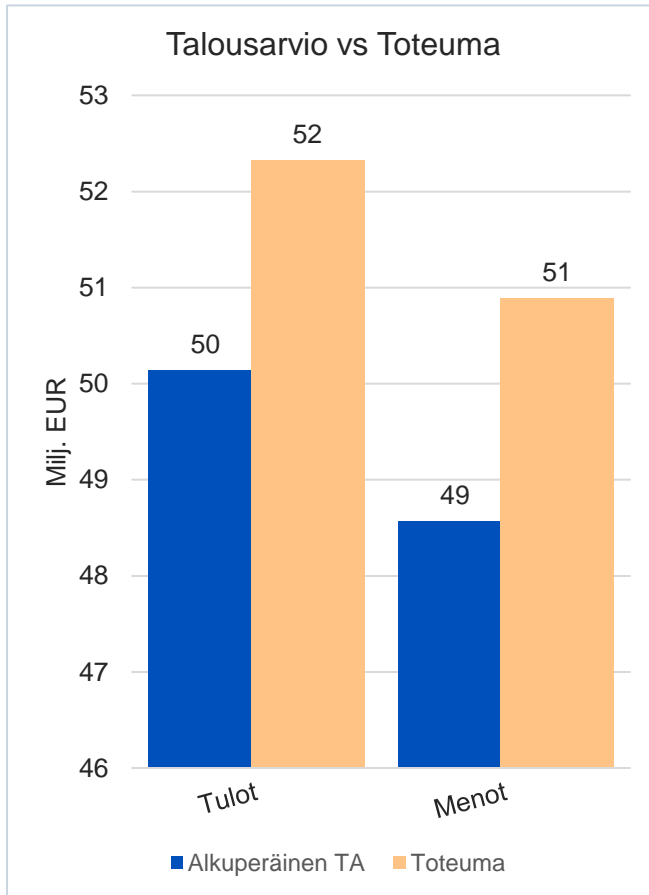
- Henkilöstömenot kasvoivat edellisvuoteen 13,8 % johtuen muun muassa kaupungin vastuulle valtiolta (lähinnä TE-toimistoilta ja ELY-keskuksilta) siirtyneistä tehtävistä ja työllisyyden hoidon lainsäädännöllisistä muutoksista (pohjoismaisen mallin käyttöönotto) sekä tukityöllistämisen määrärahojen suuremmasta käytöstä. Henkilöstömenot alittuivat 0,8 milj. euroa kulttuurissa.
- Avustukset ylittyivät 3 milj. euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuskustannusten ylitys 3,3 milj. euroa. TMT kustannukset olivat yhteensä 28 milj. euroa. TMT:n laskua edellisvuoteen 7,6 % (-2,3 milj. euroa). Elinkeino- ja työllisyyspalvelujen avustusluonteisista tuista säästyti 0,9 milj. euroa.
- Toimintamenot kasvoivat edellisvuodesta 12,8 milj. euroa (8,7 %). Toimintakatteen alijäämä toteutuu 0,5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota ja muutettua talousarviota 4,5 milj. euroa parempana.

Elinvoiman tulosalueen toiminnan toteutuminen

- Toimintavuotta 2022 sävytti edelleen voimakkaasti koronapandemia sekä siihen liittyvät palveluiden järjestelyt. Kulttuurin sekä Liikunnan ja urheilun tapahtumien, yleisötilaisuuksien, liikunta- ja harrasteryhmien kävijämäärät eivät ole kaikilta osin palanneet koronaa edeltävälle tasolle. Lisäksi asiakkaiden osallistuminen ja aktiivisuus oli aiempaa varovaisempaa ja vaikeammin ennakoitavissa.
- Koronakadokkaiden määriä seurattiin tarkasti ja tehtiin systemaattisesti työtä, jotta käyttäjät löytäisivät takaisin palveluiden pariin. Lasten ja nuorten osalta paluu harrastuksiin on sujunut melko hyvin. Ikäihmisten palveluita edistettiin mm. vanhuspalveluiden, kulttuurin ja liikunnan ja urheilun yhteisellä Senioripaku-pilottihankkeella.
- Tapahtumamaailma vilkastui vuoden 2022 aikana: elinvoiman tulosityksiköissä järjestettiin useita yhteistyötapahtumia sekä laajasti kulttuuri- ja liikuntatoimintaa ja mm. EU-hankkeen ”Digitalizing sports to foster a new active generation” yhteydessä kolme e-urheilun ja pelaamisen tapahtumaa, jotka ovat uusia avauksia urheilun kentällä.
- Vuoden 2022 aikana valmistui ensimmäinen Elinkeino ja työllisyys -tulosityksikön tarina ja aloitettiin elinkeino- ja työllisyyspoliittisten painopisteiden määrittely. Espoon TE24-ohjelman toteutus alkoi ja eteni suunnitellusti vuoden aikana. Ohjelmalla valmistaudutaan vastaanottamaan työllisyys- ja elinkeinopalvelut valtiolta vuonna 2025.
- Yleinen työllisyyskehitys parantui, mutta työllisyyden kuntakokeilujen asiakasmäärä ei juurikaan laskenut pandemiatilanteen helpottumisesta huolimatta. Tämä johtui kuntakokeilujen asiakasrakenteesta.
- Kotouttamisen tuen toimenpiteitä tehtiin kaikissa elinvoiman tulosityksiköissä yhteistyössä yhteistyökumppaneiden ja järjestöjen kanssa.

Länsi-uudenmaan pelastuslaitoksen talouden toteutuminen

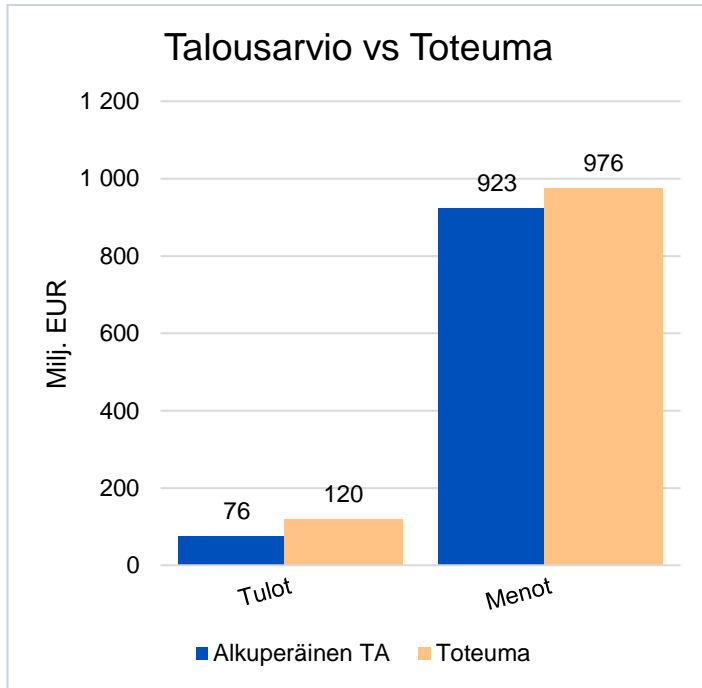
- Pelastustoimen tulot (muut kuin maksuosuudet) laskivat hieman vuoden 2021 tasosta ja myös ensihoidon tulot jäivät alle talousarvion.
- Henkilöstökulut kasvoivat ed. vuodesta 2,8 % ja ylittivät talousarvion 1,7 milj. euroa. Yleisen kustannustason nousun johdosta melkein kaikki kustannukset ylittyivät: esim. polttoainekustannukset ylittivät arvioidun n. 0,3 milj. euroa.
- Tilikauden tulos (ennen tasauskirjauksia) jäi n. 1,9 milj. euroa alijäämäiseksi. Alijäämä tullaan laskuttamaan pelastustoimen alueen jäsenkunnilta ja ensihoidon osalta HUS-yhtymältä.

Länsi-uudenmaan pelastuslaitoksen toiminnan toteutuminen

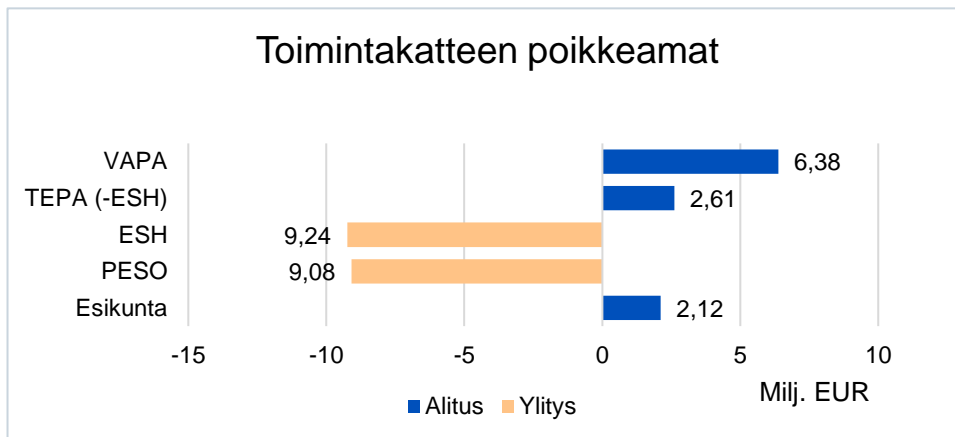
Olennaiset tapahtumat toiminnassa

- Vuonna 2022 valvontasuunnitelman mukaiset yleiset palotarkastukset toteutuivat 96,7-prosenttisesti ja kemikaalivalvonnan luvat ja päätökset toteutuivat 100-prosenttisesti.
- Turvallisuuskoulutuksia ja -tapahtumia pelastuslaitos ja alueen sopimuspalokunnat järjestivät yli 730 kappaletta. Määrä oli reilusti sekä tavoitetta että vuoden 2021 tulosta suurempi.
- Pelastustehtäviä oli 7067 kpl. Vuoteen 2021 verrattuna (6843) kasvua oli 3%.
- Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen 23 ensihoitoyksiköllä oli hälytyksiä yhteensä vuonna 2022 46 667. Hälytysten lukumäärä kasvoi 1,3 % vuoteen 2021 verrattuna (46049). Lisäksi ensivasteena hätätilapotilaan luokse ja avuksi hälytettiin pelastuslaitoksen sekä sopimuspalokuntien ensivasteyksiköt 2164 (vuonna 2021 2133). Myös ensivastehälytysten määrä kasvoi vuoteen 2021 verrattuna.
- Työtaturmia 2022 oli 40 kpl. Määrä lisääntyi 11% vuodesta 2021 (36) sekä väheni 5% vuodesta 2020 (42) ja 20% vuodesta 2019 (50).

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan talouden toteutuminen

- Tulot laskivat edelliseen tilinpäätökseen verrattuna, ylittäen kuitenkin vuoden 2022 alkuperäisen ja muutetun talousarvion. Tulokertymään vaikutti pääasiallisesti koronasta tulleet valtionkorvaukset.
- Menojen kasvu kohdistui asiakaspalvelujen ostoihin (+6,8% vrt. TP21) ja hoitotarvikkeisiin (+5% vrt. TP21). Asiakaspalvelujen ostojen kasvu kohdistuu suurimmaksi osaksi erikoissairaanhoidon.
  - Palvelujen ostot ylittyivät lasten sijaishuollossa, vammaisten palveluissa ja vanhusten palvelujen sairaalan toiminnossa.
  - Työvoiman vuokrauspalvelujen kulut kasvoivat erityisesti vanhusten palveluissa, joissa vakinaisen hoitohenkilöstön rekrytointihaasteet ovat mittavat.
  - Avustuksissa syntyi säästöä, erityisesti omaishoidon tuessa ja toimeentulotuessa.
  - Henkilöstökulut kasvoivat edellisestä vuodesta 4,4%, alittaen kuitenkin muutetun talousarvion.
  - Erikoissairaanhoidon menot kasvoivat 30,9 milj. euroa (+10,1%) edellisestä vuodesta.
  - Koronasta aiheutui toimialalle ylimääräisiä kustannuksia 24,3 milj. euroa
  - Korona- ja erikoissairaanhoidon menot eliminoituna, toimialan menot kasvoivat edellisestä vuodesta 37,0 milj. euroa ja kate heikkeni 49,7 milj. euroa.
  - Länsi-Uudenmaan sote-hankkeet ja hyvinvointialueen valmistelu vaikuttivat osaltaan toimialan tulokseen

Toimintamenot ylittivät alkuperäisen talousarvion 52,4 milj. eurolla. Muutettuun talousarvioon verrattuna, toimintamenot alittuivat 1,9 milj. euroa. Toimintakate heikkeni alkuperäiseen talousarvioon nähden 8,6 milj. euroa, muutettuun talousarvioon nähden kate parani 7,1 milj. euroa. Edellisestä tilinpäätöksestä kate heikkeni 57,6 milj. euroa (ilman ESH 23,9M€)

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan toiminnan toteutuminen 1(2)

Koronan vaikutukset toimintaan

- Kesän jälkeen palveluja on enenevässä määrin pystytty tarjoamaan ilman erityisiä koronarajoituksia.
- Korona vaatinut edelleen varautumista, erityisesti palveluissa, joissa kohdataan koronaan sairastuneita ja/tai riskiryhmiin kuuluvia henkilöitä. Mm. ikääntyneiden päivätoiminnassa ja palvelukeskuksissa on ollut vuoden aikana osittaisia palvelujen sulkuja ja supistuksia. Alkuvuoden koronatilanteen vuoksi Espoon sairaalaan paikkoja kohdennettiin koronapotilaille aiempaa enempää ja osallistuttiin myös Herttoniemen varasairaalan toimintaan.

Vanhusten palvelut

- Keväällä 2022 aloitettiin lääkeautomaatin käyttöönotto. Sen avulla on voitu vähentää asiakkaalta kotihoidon hoitajan fyysisiä käyntejä tai siirtää käyntejä ruuhkatunneilta rauhallisempiin ajankohtiin.
- Omaishoidon tuen asiakasmäärä on kasvanut 5,36% vuoteen 2021 verrattuna.
- Aktiivisesti mukana LU hyvinvointialueen valmistelussa, muun muassa
  - Yhteistyötä LU-kuntien kanssa on jatkettu ja yhtenäistetty palvelujen kriteerejä
  - Kehitettiin elämän loppuvaiheen hoitoa
- Auroranmäen arviointi- ja kuntoutusyksikön toiminnan kehittämistä jatkettu yhteistyössä Sairaalan ja asiakasohjauksen kanssa.
- Kotiutusprosessia on muokattu vuoden aikana johtuen vaikeasta henkilöstötilanteesta. Sairaalasta kotiutuvien määrän vaihtelu aiheutti kotikuntoutuksen vastaanottokyvylle haasteita. Pitkäaikaishoidossa ei ollut riittävästi hoivakotipaikkoja käytettävissä tarpeeseen nähden, joten osa asiakkaista odotti paikkaa sairaalassa. Tämä taas johti päivystyksestä tai erikoissairaanhoidosta siirtyvien potilaiden heikentyneeseen vastaanottokykyyn Espoon sairaalassa, jolla oli vaikutusta siirtoviivemaksujen merkittävään kasvuun. Kaunialasta on ostettu ennakoitua enemmän paikkoja korvaamaan Sairaalassa henkilöstöpuutteiden vuoksi suljettuna olevia paikkoja. Pääsääntöisesti asiakkaat ovat saaneet hoivakotipaikan lakisääteisessä määräajassa (3 kuukautta).
- Henkilöstön riittävyden turvaamiseksi tehtiin useita toimenpiteitä muun muassa henkilöstön rekrytointi ulkomailta ja kehitettiin kotihoidon perehdytystä ja osaamisen varmistamista. Vanhusten palveluiden vetovoiman lisäämiseksi tehtiin laaja markkinointikampanja, jossa hyödynnettiin useita viestintäkanavia. Panostettiin henkilöstön pitovoimaa lisääviin toimenpiteisiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan toiminnan toteutuminen 2(2)

Terveyspalvelut

- Pandemian aiheuttama lisäkuormitus ja toiminnalliset muutokset aiheuttivat palveluiden saatavuustilanteeseen haasteita
- Koronaviruspandemiassa infektiopotilaiden vastaanotto laajeni lähes kaikille terveysasemille ja vaikutti toimintaa hidastaen kaikilla asemilla.
- Terveysasemien vastaanottoaikoja oli vähemmän tarjolla johtuen toiminnan poikkeavasta luonteesta.
- Avosairaanhoidossa päivystyksellisiin puheluihin vastattua saman vuorokauden aikana. Korona chat-hyvinvointisovelluksen käyttöön otettiin keväällä 2022.
- Terveysasematoiminnassa laajennettiin tiimimallikonseptin valmennus Iso Omenan ja Kalajärven terveysasemille maaliskuussa 2022. Palveluiden saatavuus parani mallin käyttöönoton myötä.
- Piispanportin terveysasemalla aloitti uusi kumppani 1.1.2022.
- Suun terveydenhuollon palvelutuotannossa on jääty käynneissä 2021 tasosta -4,2% merkittävästi kasvaneiden sairauspoissaolojen (n. 600 pv enemmän v.2021 verrattuna) sekä hoitohenkilökunnan resurssipulan vuoksi (2020: 173 000, 2021: 214 000, 2022: 205 029). Asiakasmäärässä saavutettiin 2021 taso (2020: 79 367, 2021: 87 265, 2022: 87 635)
- Mielenterveys- ja päihdepalvelujen vastaanottotyön koko henkilöstö aloitti keväällä 2022 vuoden mittaisen Terapiat etulinjaan -hoitomallin koulutuksen.
- MTP:n asumispalvelujen organisaatiomuutoksen myötä kehitettiin omia tuetun asumisen palveluja ja yhdenmukaistettiin asiakasohjausta.

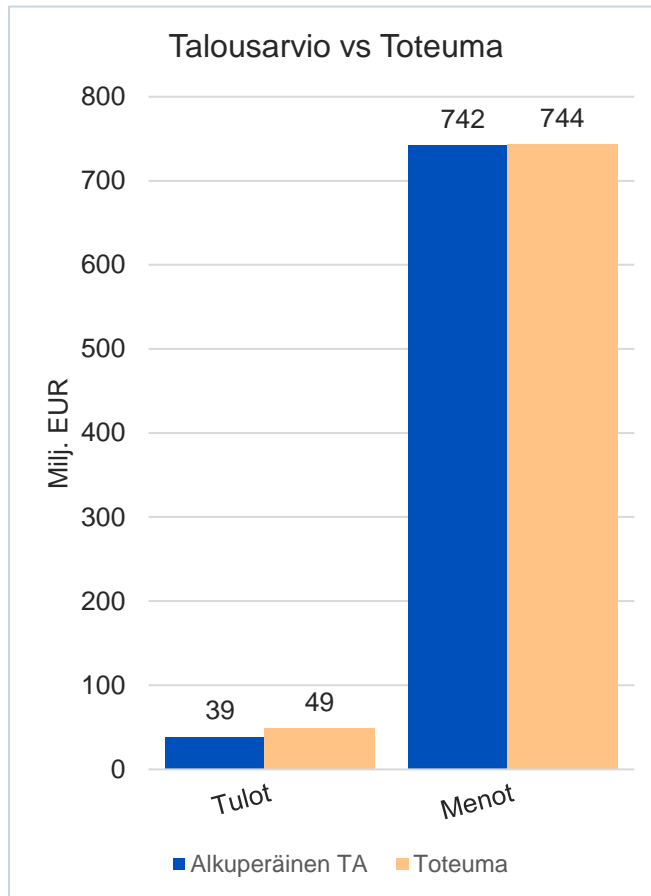
Perhe- ja sosiaalipalvelut

- Perhekeskustoimintamallia on kehitetty ja Espoon keskuksen perhekeskus Campuksen toiminta on käynnistyi toukokuussa 2022.
- Lasten sijaishuollon ostopalveluiden kustannuskasvu on saatu taitettua kasvattamalla perhehoidon osuutta merkittävästi samalla kun oman palveluntuotannon vahvistaminen on edistynyt järjestämistapamuutoksen toteuttamiseksi.
- Lapsiperheiden palveluissa on panostettu digitaalisiin palveluihin sekä etäkontakteihin kuitenkin turvaten myös perinteiset palvelumuodot.
- Asunnottomuuden kasvua on saatu hillittyä aikuisten sosiaalipalvelujen asumispalvelujen vahvistamisen myötä, kun palveluita on kohdennettu tilapäismajoituksesta kohti tuettua asumisesta ja itsenäistä asumista.
- Terveydenhoidon palveluita on jouduttu osittain supistamaan. Asetuksen mukaista toimintaa ei ole täysimääräisesti pystytty toteuttamaan palvelujen kohdistuttua priorisoidusti eniten palvelua tarvitseville.
- Vammaisten tuetun asumisen palvelu on jatkanut kasvuaan, keskimäärin käyttövuorokausia on ollut 14 prosenttia enemmän vuoden takaiseen. Erityisesti oman toiminnan palvelua on pystytty kasvattamaan, hoitovuorokausien määrä kasvoi vuoden aikana 17 prosenttia.

Esikunta

- Hyvinvointialueelle annetun virka-avun ja työpanoksen menot olivat 6,8 milj. euroa ja tulot 7,2 milj. euroa.
- Tulevaisuuden sote-keskus-, Tulevaisuuden kotona asuminen ikääntyneille-, Suomen kestävän kasvun ohjelman RRP- ja Ruotsinkielisten sote-palvelujen kehittäminen -hankkeiden budjettien alitus oli yhteensä 3,5 milj. euroa.

Kasvun ja oppimisen toimialan talouden toteutuminen

- **Tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 10,6 milj. eurolla** ja muutetun talousarvion 7,3 milj. eurolla. Eron merkittävin syy on saadut hankeavustukset (korona- ja tasa-arvo) sekä saatujen kotikuntakorvausten aiempaa ja budjetoitua suurempi määrä.
- **Menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 1,1 milj. eurolla** ja alittavat muutetun talousarvion 3,1 milj. eurolla. Säästöjä saatiin mm sisäisistä palveluista (erityisesti ICT-kulut), ateriapalveluista sekä ennakoon tehdyistä TakE-toimenpiteistä. Lisäksi osa hankeavustusten käytöstä siirtyi seuraavalle vuodelle. Tulosityksiköissä säästöt toteutuivat lähinnä suomenkielisessä toisen asteen ja nuorisotoiminnan palveluissa sekä ruotsinkielisissä sivistyspalveluissa.
- **Toimintakate oli 9,5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempi.**

Talous toteutui muutetun talousarvion puitteissa.

Kasvun ja oppimisen toimialan toiminnan toteutuminen

Organisaatio

- Toimialan yhteisenä tavoitteena on tukea yhtenäistä kasvun ja oppimisen polkua ja varmistaa jokaiselle lapselle hänen kasvuaan ja oppimistaan tukeva opin polku varhaiskasvatuksesta toisen asteen loppuun. Tässä on haettu Espoo- tarinan mukainen asiakas- ja asukaslähtöinen tapa järjestää kasvun ja oppimisen palvelut.

Palvelut / saavutukset

- palvelusetelivarhaiskasvatuksessa toimipaikkojen ja lasten lukumäärä on kasvanut
- Iltapäivätoiminnan järjestämistavan muutos lukuvuoden 2022-23 alusta alkaen on toteutunut ja olemme kyenneet tarjoamaan kaikille halukkaille 1.-2.-luokkalaisille lapsille iltpäiväpaikan.
- Oppimistulokset olivat edelleen käytettävissä olevilla mittareilla maan kärkitasoa ja mm. vastikään järjestetyssä 4 tieteen kilpailussa kolme kärkisijaa tuli Espooseen.
- Oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyviä vastuita on toteutettu Kontun ja nuorisopalvelujen sekä Omnian kanssa yhteistyössä.
- Sekä tulos- että take-tavoitteiden toteuttaminen on edistynyt hyvin

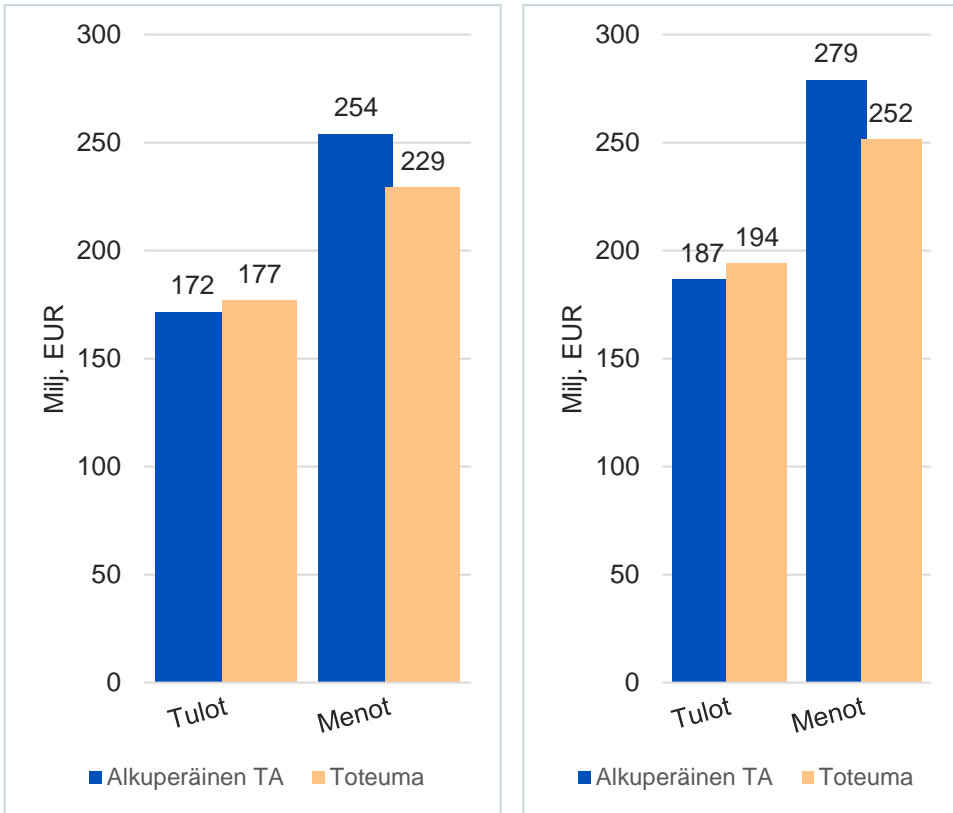
Kehittäminen

- Hankerahoituksella panostettu tasa-arvoa edistäviin toimiin ja korona-ajan tuomiin haasteisiin
- Erityisesti varhaiskasvatuksessa haasteena henkilöstön saatavuus sekä omien työntekijöiden että sijaisten osalta, käynnistetty toimenpiteet tilanteen parantamiseksi
- Rakennettu yhteistyötä uuden Länsi-Uudenmaan hyte-alueen kanssa palveluiden jatkuvuuden ja kehittämisen turvaamiseksi.

Kaupunkiympäristön toimialan talouden toteutuminen

Talousarvio vs. toteuma

Ilman nettositovia

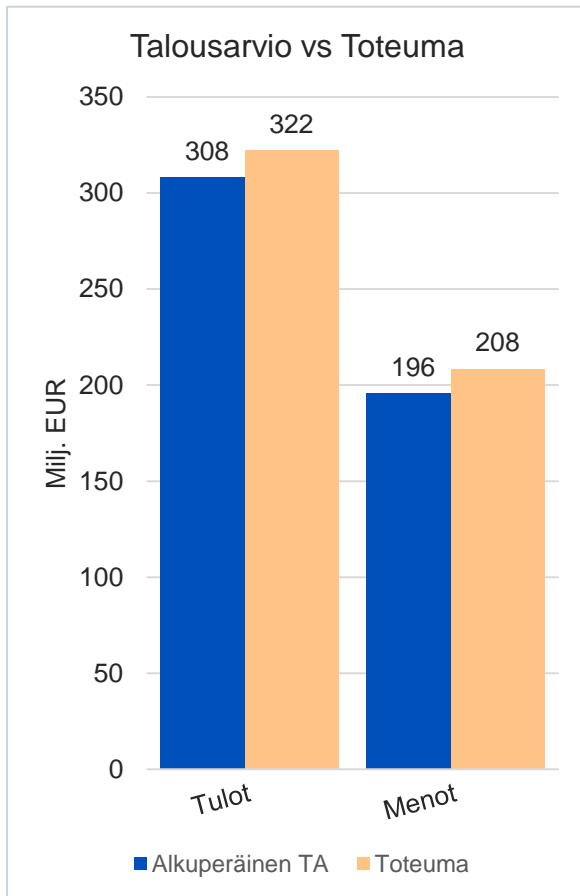
KYT yhteensä

- Tulotavoite toteutui toimialatasolla ja kaikissa tulosityksiköissä.
- Toimialan menot alittivat talousarvion 25 milj. eur pääosin siksi, että joukkoliikenteen menot alittivat talousarvion 16,7 milj. eurolla, koska HSL sai joukkoliikenteen koronatukea valtiolta. Tieto perustuu HSL:n tuoreimpaan ennusteeseen vuodesta 2022.
- Kaikkien tulosityksiköiden menot toteutuivat talousarvion puitteissa.
- **Tilikaudella tehtiin kolme määrärahamuutosta:**
- Kaupunginhallitus lisäsi 5 milj. euroa kunnallistekniikan sopimusrakentamiseen ja samalla korotti maankäyttösopimusten tulotavoitetta 5 milj. eurolla.
- Valtuusto alensi joukkoliikenteen tulotavoitetta 5,6 milj. euroa infrasopimuksen sopimusehtojen perusteella
- Valtuusto alensi maanmyynnin tulotavoitetta 5 milj. euroa talouden suhdanteen erävarmuuden vuoksi.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa

- Länsimetron jatkeen kaupallinen liikenne alkoi suunnitellusti 3.12.2022.
- Länsimetron jatkeen asemien maanpäällinen infra valmistui metron aikataulussa.
- Raide-Jokerin toteutusvaihe eteni edellä aikataulusta ja kustannusarviossa pysyen.
- Espoon kokonaisyleiskaavatyö saatettiin vireille.
- Kuntatietojärjestelmän kilpailutus saatiin päätökseen loppuvuodesta.
- Kaupunkitekniikka ja rakennusvalvonta tekivät yhteistyössä kiinteistöverotietojen laadunparannusta tasapuolisemman ja oikeudenmukaisemman kiinteistöverotuksen toteutumiseksi. Kaupunkitekniikan vastuulla on maapohjan ja rakennusvalvonnan vastuulla rakennusten verotietojen ylläpitäminen.
- Kaupunkitekniikan tulosityksikkö panosti päivittäiseen tiedottamiseen katukunnossapidon tilanteesta.
- Luonnon monimuotoisuuden kokonaisuikentymättömyyden tiekartan valmistelu alkoi.
- Tilapalvelut liikelaitos valmisteli hyvinvointialueelle 1.1.2023 siirtyneiden toimitilojen vuokrasopimukset ja henkilöstösiirrot.
- Tilapalvelut liikelaitos valmisteli TakE-tavoitteena olevaa myyntisalkkua. Espoon sairaala ja kolme paloasemaa myytiin.

Tilapalveluiden talouden toteutuminen

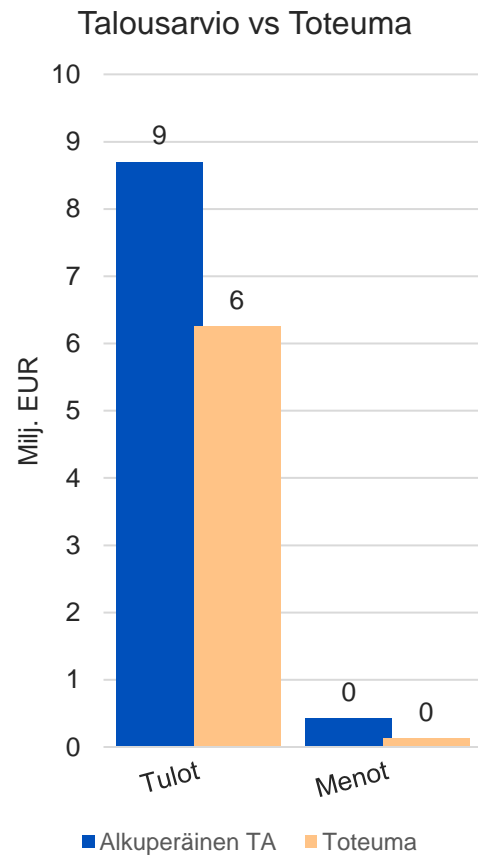
- Liikelaitoksen tulostavoite toteutuu 4,1 milj. euroa parempana.
- Kunnossapitoon käytettiin 17,6 milj. euroa. Henkilöstövajeen vuoksi töiden priorisoinnissa keskityttiin turvallisuuteen ja terveellisyyteen liittyviin töihin.
- Palvelutuotannon menot olivat 35,2 milj. euroa.
  - Ylläpidon kustannukset kohosivat ja nostivat palvelutuotannon siivouspalveluostoja 2,8 milj. eurolla ja aula- ja turvallisuuspalvelujen ostoja 1,4 milj. eurolla.
  - Muut materiaali ja palvelujen ostot ylittyivät 1,2 milj. eurolla.
  - Henkilöstökulut alittuivat 1,2 milj. euroa.
  - Palvelutuotannon tulot putosivat 0,5 milj. eurolla.
- Kiinteistöjen energiakulut lämpö ja sähkö sekä vesi olivat 25,5 milj. euroa. Menot kasvoivat edellisestä vuodesta 27,4 %. Lämmön ja sähkön yksikköhinnat ovat nousseet merkittävästi 2022 aikana. Kaupunkitasoiset energiansäätötoimet vaikuttavat tehokkaasti vasta vuonna 2023, koska ne päätettiin loppuvuodesta.
- Poistot olivat talousarvion mukaiset 57,6 milj. euroa. Tiistilän koulusta kirjattiin kertapoisto 3,1 milj. euroa.

Tilapalveluiden toiminnan toteutuminen

Olennaiset tapahtumat toiminnassa

- Hyvinvointialueen valmistelu toimitilojen vuokrauksen ja siirtyvän henkilöstön osalta valmistui aikataulussa.
- Espoon sairaalan myynti toteutui alkuvuonna.
- Kolme paloasemaa myytiin joulukuussa.
- 11 tilapankin kohdetta myytiin.
- Hiilineutraaliustavoitetta edistettiin ja KETS-toimenpidesuunnitelmaa toteutettiin. Toimitiloihin liittyviä energiasäästötoimenpiteitä otettiin käyttöön loppuvuonna.
- Valtuuston asettamaa Koulut kuntoon –tavoitetta toteutettiin ja sisäilmaongelmien määrä väheni.
- Suurimmat investointihankkeet olivat Kalajärven koulu ja päiväkoti, Tiistilän koulu ja päiväkoti, Jousenkaaren koulu, Kungsgårdskolan och daghem, Vermon ja Metsolan päiväkoti sekä Tapiolan uimahalli.
- PPP-hankkeen kohteet edistyivät suunnitellun mukaisesti. Yhtiöhankkeita Tuomarilan koulu, Laajalahden koulu, Matinkylän lukio ja Matinkylän uimahalli rakennettiin.

Suurpellon talouden toteutuminen

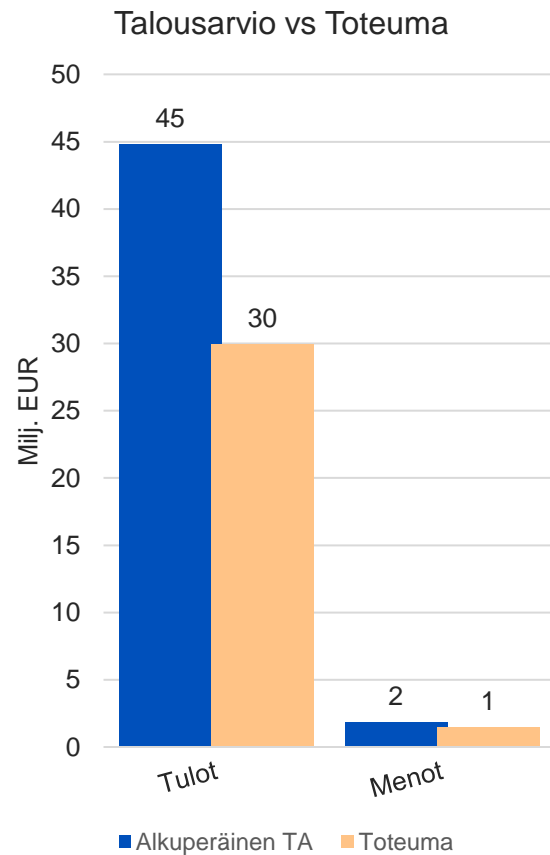

- Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.
- Maanmyynnin tulotavoitetta alennettiin 2,7 milj. euroa, koska ennakoidut tonttihaut siirtyivät mm. kaavoitussyistä.
- Maankäyttösopimustuloja lisättiin 2 milj. euroa kunnallistekniikkainvestointien 2 milj. euron lisäyksen yhteydessä.
- Muutettu tulotavoite ei toteutunut, koska Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta saatiin 1,5 milj. euron rahoitusosuus Sepänkalliontien investointimenoihin. Koska maankäyttösopimustuloja voidaan tulouttaa vain nettoinvestointimenojen verran, tuloslaskelman tulot toteutuivat 1,5 milj. euroa alle talousarvion.
- Menot toteutuivat talousarvion puitteissa ja edellisten vuosien tasolla.

Investointeja toteutui 7 milj. eur (MTa 7,3 milj. eur)

- Valtuusto lisäsi kunnallistekniikan investointimenoja 2 milj. eur hankkeiden ajoitusmuutosten vuoksi.
- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta saatiin 1,5 milj. euron rahoitusosuus Sepänkalliontien investointimenoihin. Talousarvio ylittyi tällä summalla.

Tapiolan taseyksikön talouden toteutuminen

- Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.
- Tulot alittivat alkuperäisen talousarvion. Valtuusto alensi tulotavoitetta 15,5 milj. euroa maanmyyntivoittojen sekä maankäyttö- ja kehittämiskorvauksien kertymän perusteella. Taloussuhdanteen epävarmuus siirtää investointipäätöksiä ja se näkyy taseyksikön tulokertymässä. Muutettu tulotavoite toteutui.
- Menot alittavat talousarvion, mutta korkomenot ylittivät talousarvion vaikka välitystilin velka pieneni vuoden aikana.
- Tulos toteutuu talousarvion mukaisena.

Investointeja toteutui 16,1 milj. eur (Mta 16,1 milj. eur)

- Raide-Jokerin liittyvät työt valmistuivat
- Tapiolan keskustan alueen hankkeet etenivät ennakoitua nopeammin, mikä selittää kunnallistekniikan määrärahan ylityksen 0,2 milj. eurolla.
- Osakeinvestointien määräraha alittui 0,2 milj. euroa.

Tapiolan taseyksikön toiminnan toteutuminen

Olennaiset tapahtumat toiminnassa

- Tapiolan keskuksen Satakielenrinteen asemankaava tuli voimaan 9.11.2022. Kaava-alueen Itätuulenkujan eteläpuolisten tonttien alueella käynnistyvät Satakielitalon purkutyöt ja uusien asuinkehteiden valmistelutyöt.
- Tapiolan metroaseman ja bussiterminaalin länsipään ympäristön jatkokehittämisen periaatteet hyväksyttiin syyskuussa. Alueen kehittämistä jatkettiin päätöksen pohjalta.
- Valtuusto hyväksyi Kulttuurikeskuksen laajennuksen hankesuunnitelman 21.11.2022.
- Kehä I:n Maarinsolmun eritasoliittymän asemakaava hyväksyttiin vuoden lopussa ja liittymän toteuttamista ryhdyttiin selvittämään valtion kanssa.
- Keilaniemen alueella kehittäminen jatkui edelleen voimakkaasti.
- Keilaniemen alueelle suunniteltiin yleistä kalliopysäköintilaitosta.
- Raide-Jokerin rakentaminen valmistui koeajovalmiuteen.

Valtuustoon nähden sitovien tasojen poikkeamat

Käyttötalous, M€	Menojen ylitys	Tulojen alitus
Kasvun ja oppimisen lautakunta	0,4*	
Terveyspalvelut		1,4
Perhe- ja sosiaalipalvelut	1,7	
Hyvinvoinnin ja terveyden esikunta	2,1	
Suurpellon taseyksikkö, tulotavoite		1,7
* Vastaava ylitys tuloissa saaduissa avustuksissa		

Investoinnit, M€	Menojen ylitys	Tulojen alitus
Yleishallinto, aineettomat investoinnit	0,6 *	
Tapiolan taseyksikkö	0,2	
Tilapalvelut, osakkeet ja osuudet	0,3	
* Vastaava alitus koneiden ja kaluston investoinneissa		

Verorahoituksen kehitys Espoossa ja suurissa kaupungeissa 2022

Espoon verorahoituksen toteutuminen v. 2022

1000 EUR	TA2022	TP2022	Muutos
Kunnallisvero	1 438 000	1 484 706	46 706
Yhteisövero	130 000	223 623	93 623
Kiinteistövero	134 500	141 817	7 317
Verotulot yht	1 702 500	1 850 146	147 646
Valtionosuudet	156 383	165 598	9 215
Verorahoitus yht	1 858 883	2 015 744	156 861

1000 EUR	TP2021	TP2022	Muutos%
Kunnallisvero	1 374 988	1 484 706	8,0 %
Yhteisövero	203 093	223 623	10,1 %
Kiinteistövero	133 072	141 817	6,6 %
Verotulot yht	1 711 154	1 850 146	8,1 %
Valtionosuudet	139 004	165 598	19,1 %
Verorahoitus yht	1 850 158	2 015 744	8,9 %

Kasvu vuoteen 2022

- Verotulot 8,1 %
- Valtionosuudet 19,1 %
- Verorahoitus yhteensä 8,9 %

€ / asukas

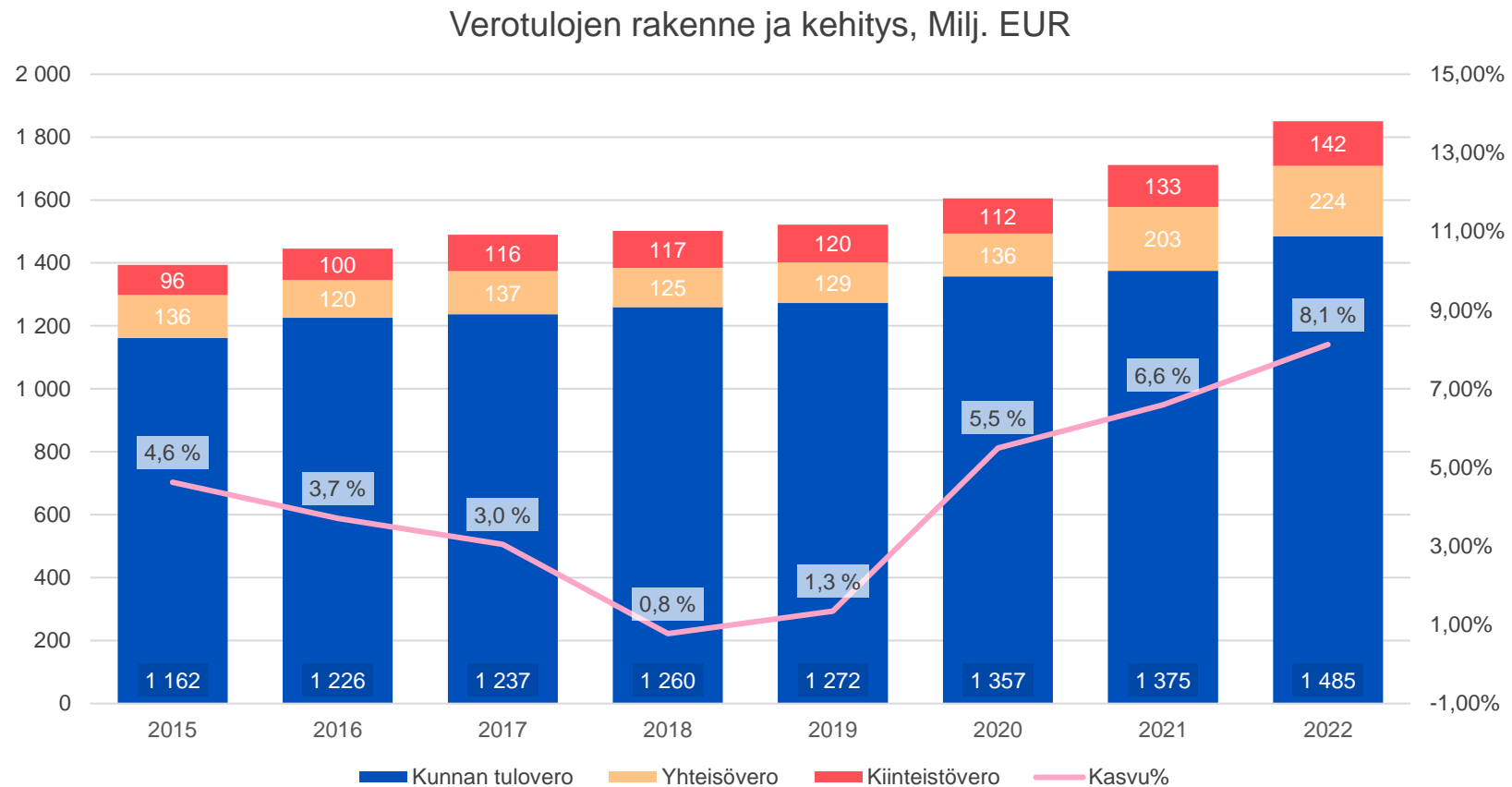
- Kunnallisvero 4 879 €/ as (4 634 €/as 2021)
- Yhteisövero 735 €/as (684 €/as 2021)
- Valtionosuus 539 €/as (468 €/as 2021)

• Toteuma vs TA 2022

- Kunnallisvero + 46,7 M€
- Yhteisövero + 93,6 M€
- Kiinteistövero + 7,3 M€
- Valtionosuuspäätös + 9,2 M€
- Yhteensä 156,8 M€**

Talousarvion laadintahetkellä odotus ansiotason ja talouskasvuksi huomattavasti vuonna 2022 toteutunutta heikompi. Eryityisesti yhteisöverossa valtakunnallinen odotus huomattavasti toteutunutta heikompi

Espoon verorahoituksen rakenne ja kehitys 2016-2022

Verotulojen ennustaminen on ollut erittäin vaikeaa viimeiset vuodet

1. Verotilitysjärjestelmän aiheuttamat rytmihäiriöt

Verotilitysjärjestelmään liittyvät riskit aiheutuvat yleensä suurelta osin pääomatuloennusteen epävarmuudesta sekä jako-osuuksien oikaisuista.

Pääomatulojen kehitys on epätasaisempaa kuin ansiotulojen ja ne reagoivat talouden suhdanteisiin ansiotuloja voimakkaammin.

2. Verouudistusten vaikutukset

Kansallinen Tulorekisteri, verokorttiuudistus ja verotuksen joustava valmistuminen.

Uudistusten vaikutukset ovat olleet vaikeita arvioida kokonaisvaltaisesti sekä myös sen osalta, miten verotulot jaksottuvat kuukausittain/vuosittain.

3. Muut ulkoiset tekijät mm. Koronapandemia, Ukrainan sota

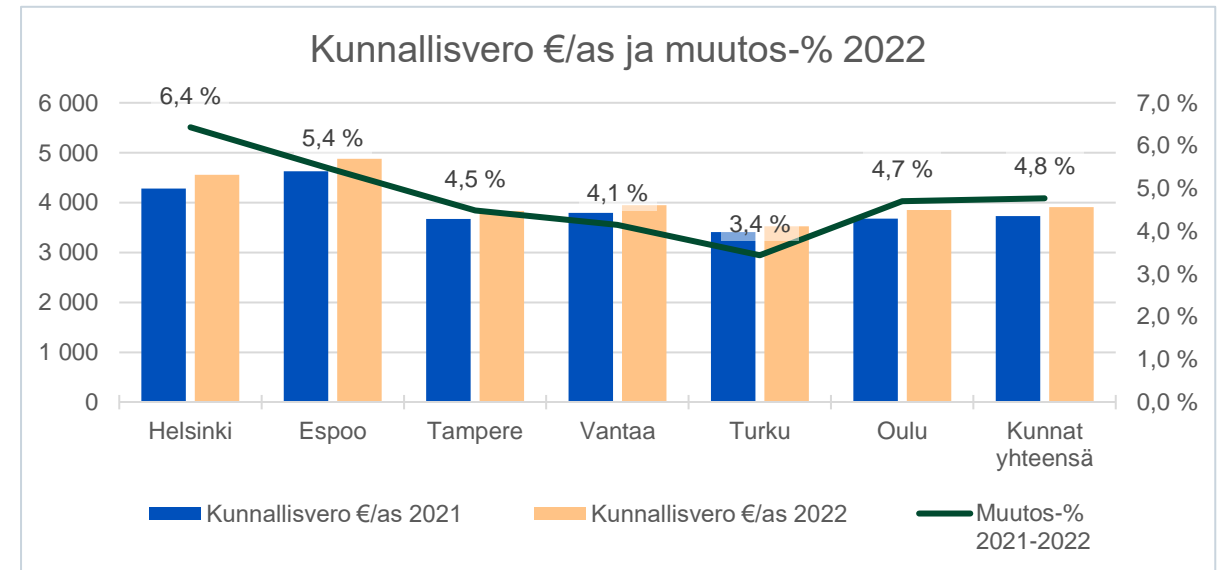
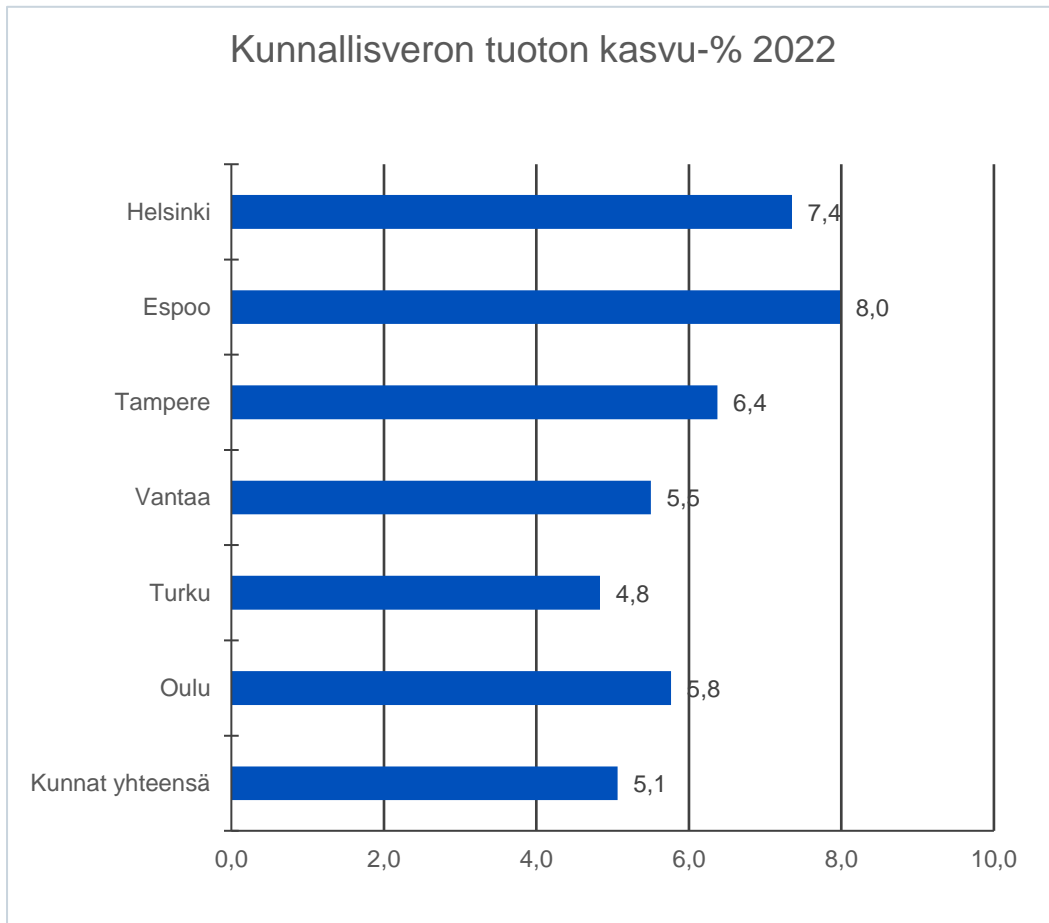
Ennalta arvaamattomat tekijät jotka vaikuttavat verotuottoihin. Viimeisimpänä Ukrainan sota, energiakriisi, inflaatio ja korkojen nousu

.

Suurten kaupunkien vertailut

- Kunnallisvero**
- Yhteisövero**
- Kiinteistövero**

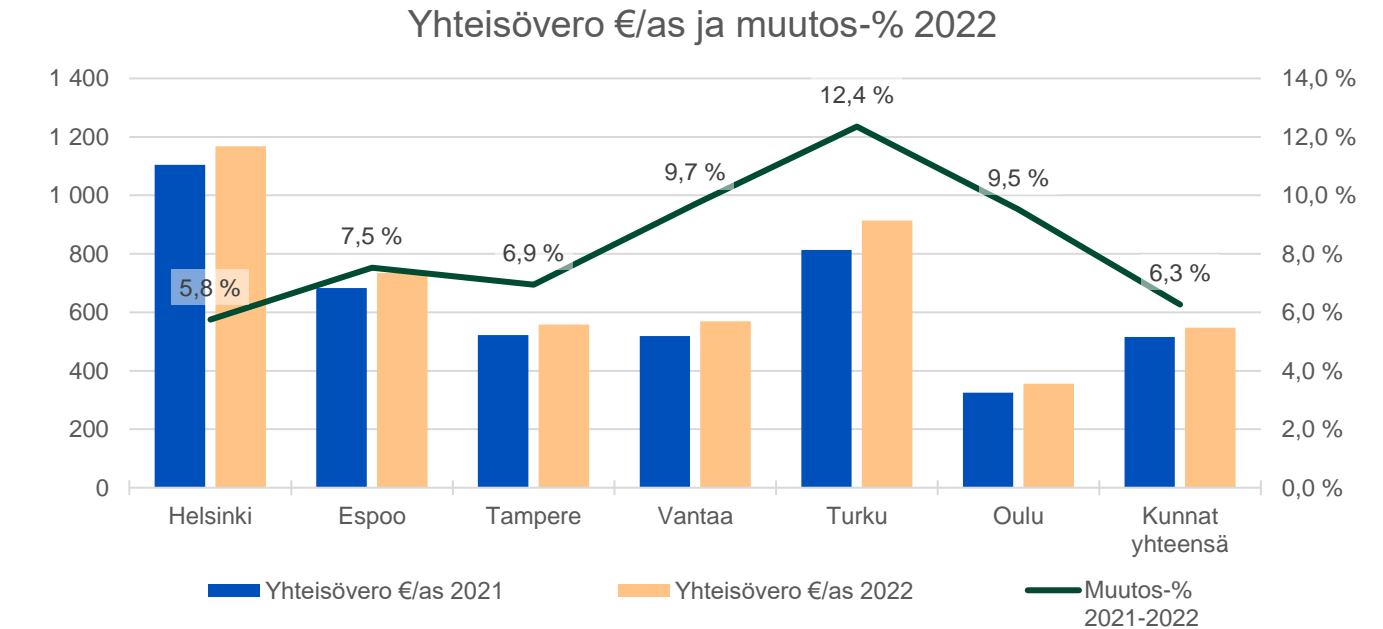
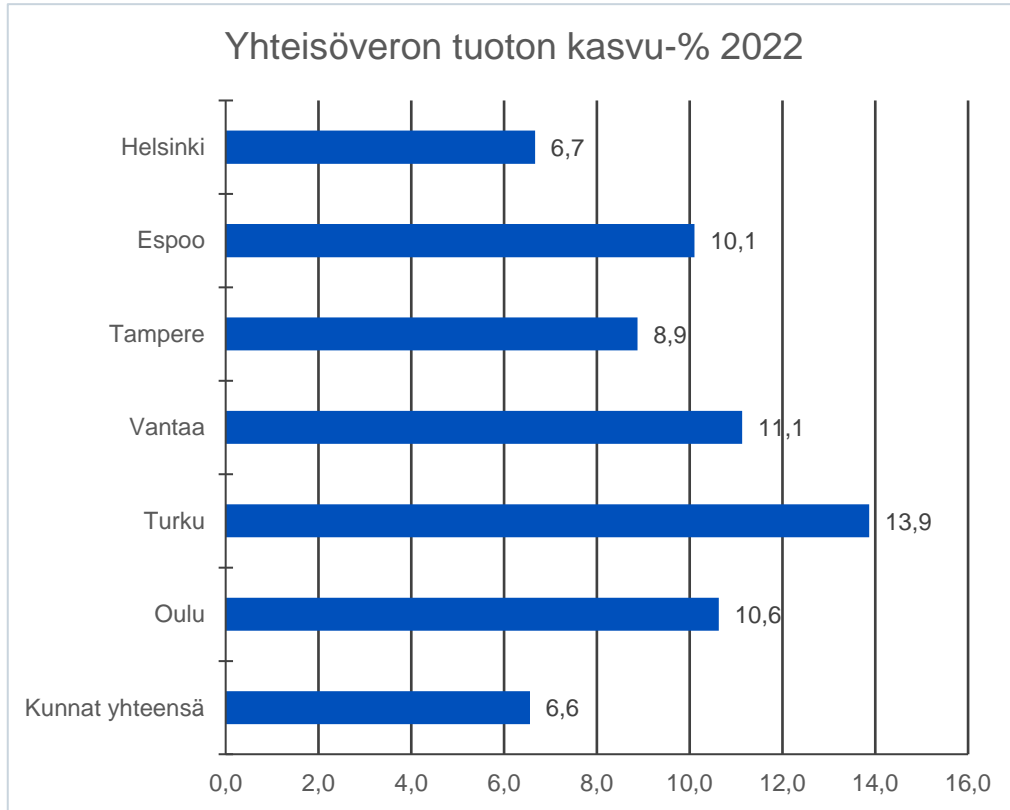
Kunnallisveron kehitys – suuret kaupungit

Asukasmäärä, suuret kaupungit (As. luvut ennakkotieto 11/2022)			
Kaupunki	Asukkaita 2021	Asukkaita 2022	Muutos-% 2021-2022
Helsinki	658 457	664 166	0,9
Espoo	297 132	304 280	2,4
Tampere	244 223	248 637	1,8
Vantaa	239 206	242 326	1,3
Turku	195 137	197 778	1,4
Oulu	209 551	211 684	1,0
Kunnat yhteensä	5 548 241	5 563 695	0,3

Espoo:
 Kunnallisvero 2021; 4 628 €/ as, muutos -0,1 %
 Kunnallisvero 2022; 4 879 €/ as, muutos 5,4 %

Yhteisöveron kehitys – suuret kaupungit

Yhteisövero, suuret kaupungit Milj. €

Kaupunki	Yhteisövero 2021	Yhteisövero 2022	Muutos-% 2021-2022	Yhteisövero €/as 2021	Yhteisövero €/as 2022	Muutos-% 2021-2022
Helsinki	726,9	775,4	6,7	1 104	1 167	5,8 %
Espoo	203,1	223,6	10,1	684	735	7,5 %
Tampere	127,5	138,8	8,9	522	558	6,9 %
Vantaa	124,0	137,8	11,1	519	569	9,7 %
Turku	158,7	180,7	13,9	813	914	12,4 %
Oulu	68,1	75,4	10,6	325	356	9,5 %
Kunnat yhteensä	2 859,9	3 047,4	6,6	515	548	6,3 %

Kiinteistöveron kehitys – suuret kaupungit

Esimerkkejä kiinteistöveroprosenteista

Espoo

- Yleinen 1,0
- Vak as 0,41
- Muu as
- Rakentamaton 4,43

Vantaa

- Yleinen 1,28
- Vak as 0,4
- Muu as 1,25
- Rakentamaton 6

Turku

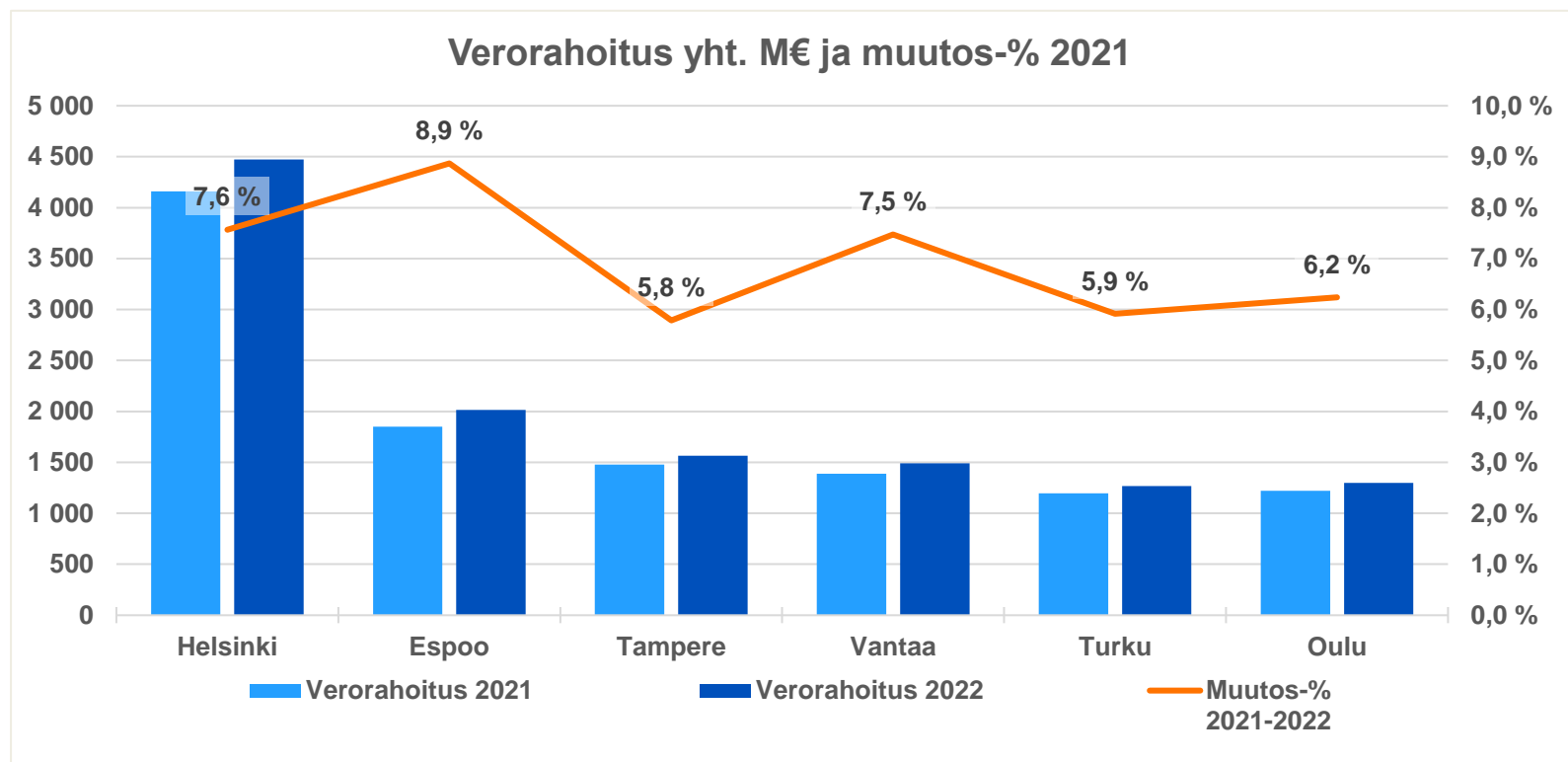
- Yleinen 1,15
- Vak as 0,45
- Muu as 1,1
- Rakentamaton 4,0

Kiinteistövero, suuret kaupungit Milj. €

Kaupunki	Kiinteistövero 2021	Kiinteistövero 2022	Muutos-% 2021-2022	Kiinteistövero €/as 2021	Kiinteistövero €/as 2022	Muutos-% 2021-2022
Helsinki	280,7	295,9	5,4	426	446	4,5 %
Espoo	133,1	141,8	6,6	448	466	4,1 %
Tampere	93,3	99,6	6,8	382	401	4,9 %
Vantaa	100,2	108,5	8,3	419	448	6,9 %
Turku	64,9	69,7	7,4	332	352	6,0 %
Oulu	60,2	64,6	7,2	287	305	6,2 %
Kunnat yhteensä	1 972,5	2 095,9	6,3	356	377	6,0 %

Verorahoituksen kehitys – suuret kaupungit

Espoo
2022: 6 605 €/as
2021: 6 227 €/as

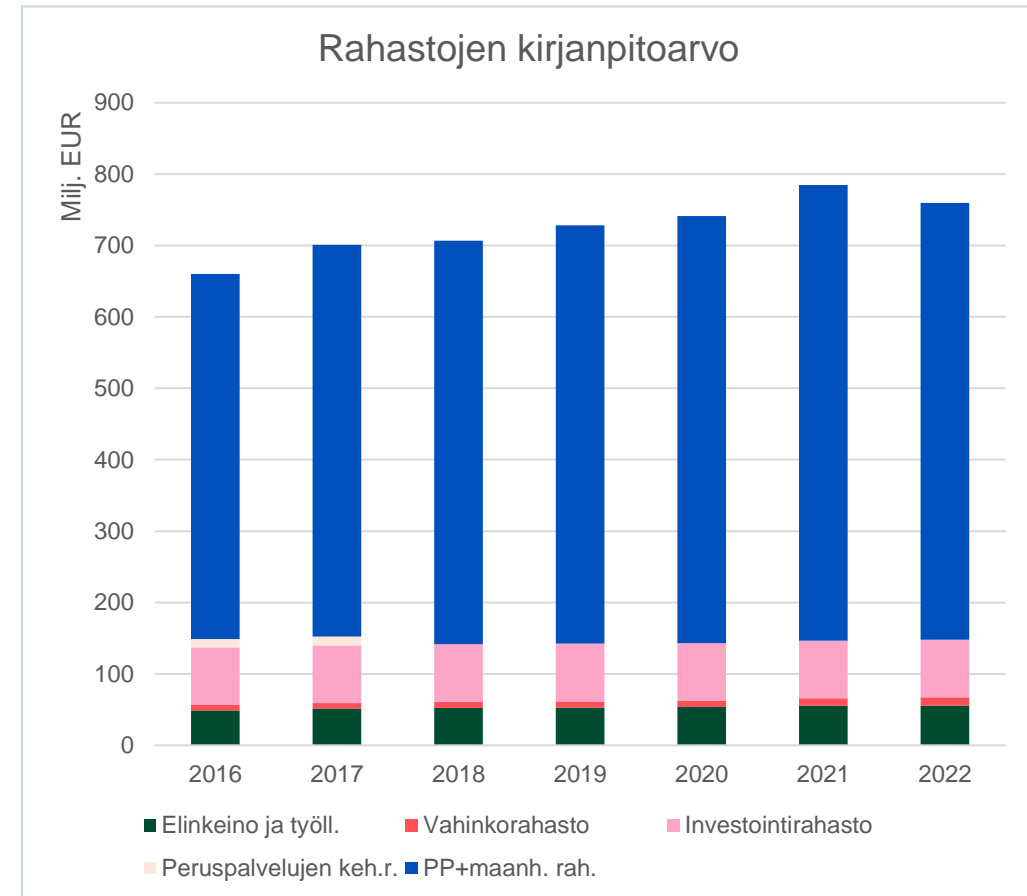
Rahoituserien ja rahastojen vuosi

Haasteellinen vuosi sijoitusmarkkinoilla

- Maailmantalouden näkymä synkistyivät nopeasti vuoden 2022 edetessä. Koronavirus on saanut seurakseen kiihtyvän inflaation, nousevat korot ja geopoliittiset jännitteet. Lyhyttä taantumaa odotetaan useissa maissa, johon vaikuttaa merkittävästi etenkin energiahintojen kallistuminen sekä kohonnut korkotaso. Toisaalta avoimia työpaikkoja on edelleen runsaasti, ja talouksissa riittää vielä aktiviteettia. Vuonna 2022 molemmat sekä osake- että korkomarkkina laskivat merkittävästi.
- Espoon sijoitussalkkujen tuotot vaihtelivat -0,7 ja -9,3 % välillä.
- Vuoden 2023 aikana rahastojen odotetaan tuottavan positiivisesti ja ko. vuoden tuotto-odotus Espoon suurimmalle Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahastolle (PMIR) on n. 6,2 %. Talouden kehityksen suuntaan liittyy vielä kuitenkin paljon epävarmuuksia ja markkinaheilunnan odotetaan olevan suurta vuonna 2023.

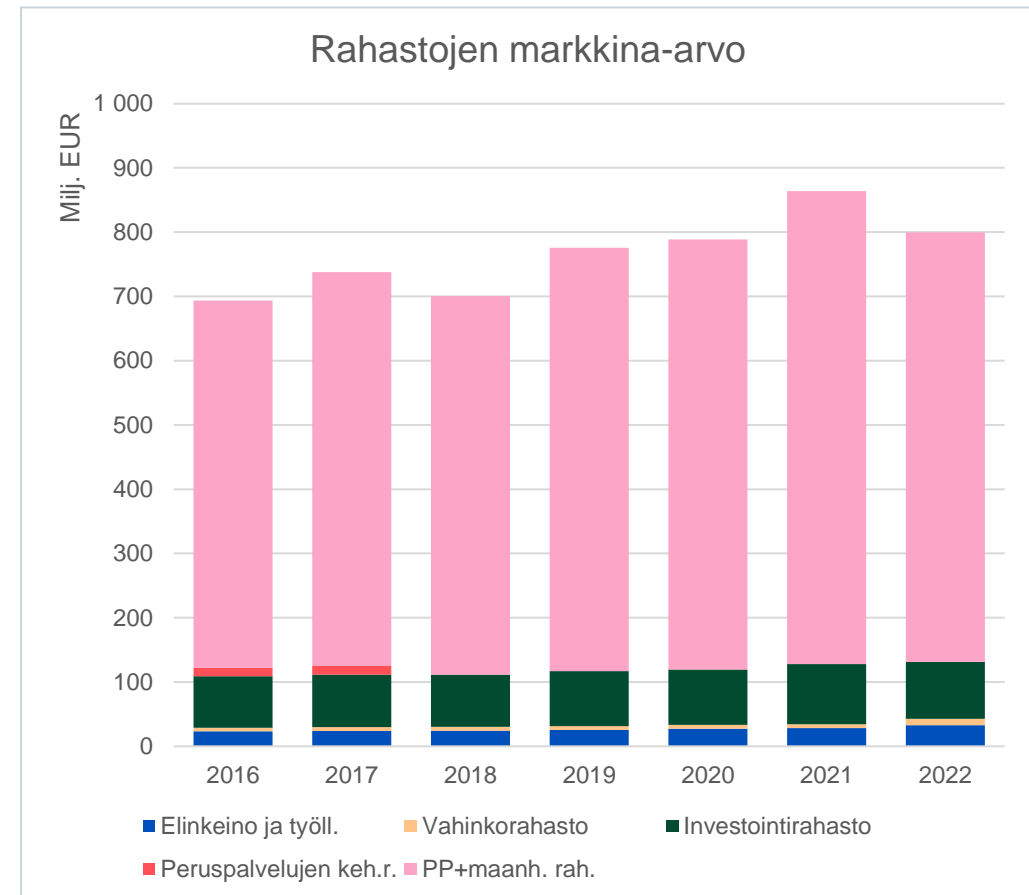
Rahastojen kirjanpitoarvo

- Rahastojen **kirjanpidollinen tulos oli -24,9 milj. euroa** ja talousarvioon oli budjetoitu 16,6 milj. euroa.
- Vuoden 2022 aikana rahastoille kirjattiin tuottoja 17,8 milj. euroa ja kuluja 10,6 milj. euroa. Lisäksi loppuvuonna tehtiin alaskirjauksia n. 34,1 milj. euroa vastaamaan rahastojen kirjanpidollisia arvoja.
- Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahastosta ei purettu vuoden 2022 aikana rahaa vahvasta kassatilanteesta johtuen. Talousarvioon oli merkitty 15,0 milj. euron rahaston purku.

Rahastojen markkina-arvo

- Rahastojen alustava arvonmuutos vuonna 2022 oli yhteensä -73,8 milj. euroa. Vaihtoehtoisten sijoitusten arvostukset päivittyvät takautuvasti Q1/2023 aikana.
- Tuotto PMIR osalta -9,3 %
- Elinkeinorahasto -0,7 %
- Investointirahasto -5,3 %
- Vahinkorahasto -3,3 %
- Tuotot eivät ole vuoden aikana käytettävissä, vaan ne kertyvät rahastoon. Sieltä ne ovat jatkossa käytettävissä valtuuston päätöksellä rahastojen sääntöjen mukaisesti.

Kassatilanne pysyi vahvana vuonna 2022

- Konsernitilin saldo 31.12.2022 oli 515 milj. euroa, josta oli sijoitettuna lyhyen koron rahastoihin 306 milj. euroa (Danske Invest Yhteisökorko ja Evli Euro Likvidi).
- Konsernitilin saldo koostuu emon kassasta, joka oli 419 milj. euroa, (josta sulkuutilillä 63 milj. euroa Sairaalaan kauppaan liittyen) ja konsernitiliin liitettyjen tytäryhteisöjen pankkitilien saldoista yhteensä 96 milj. euroa.
- Yhden kuukauden euribor korko kääntyi positiiviksesi elokuussa 2022, oltuaan negatiivinen noin 7,5 vuotta ja tämän vuoksi Espoon kaupungin pääpankki, Danske Bank, muutti konsernitilin korkoehtoja. Konsernitilille maksettava korko on 17.10.2022 alkaen, EURIBOR 1 kk +0,07% p.a. (1 kk euribor 30.12.2022 oli 1,884 %).

Tuloslaskelman toteutuminen

Työllisyyden kehitys, yleinen taloustilanne ja satunnaiset erät paransivat Espoon tulosta

Tuloslaskelma, 1000€ ilman sisäisiä eriä

	Tilinpäätös 2021	Alkup. talousarvio 2022	Muutettu talousarvio 2022	Ennuste 11/2022	Tilinpäätös 2022	Poikkeama TA vs TP	Kasvu-%
Toimintatulot	481 892	400 430	416 363	430 508	462 323	45 960	-4,1 %
Valmistus omaan käyttöön	12 325	13 209	13 209	13 836	8 833	-4 376	-28,3 %
Toimintamenot	-2 044 391	-2 090 280	-2 155 345	-2 130 144	-2 126 668	28 677	4,0 %
TOIMINTAKATE	-1 550 174	-1 676 641	-1 725 773	-1 685 800	-1 655 511	70 261	6,8 %
Verotulot	1 711 154	1 702 500	1 702 500	1 846 000	1 850 146	147 646	8,1 %
Valtionosuudet	139 004	156 383	156 383	164 146	165 598	9 215	19,1 %
Rahoitustulot ja -menot	82 450	21 470	21 470	-21 335	-14 445	-35 915	-117,5 %
VUOSIKATE	382 435	203 712	154 580	303 012	345 787	191 207	-9,6 %
Poistot	-188 200	-195 764	-195 764	-196 567	-195 731	33	4,0 %
Arvon alentumiset	-1 965	0	0	-3 589	-3 598	-3 598	83,1 %
Satunnaiset tuotot	0	0	0	73 955	73 955	73 955	
TILIKAUDEN TULOS	192 270	7 948	-41 184	176 810	220 413	261 597	14,6 %

Poikkeuserät 2022

- Koy Espoon Sairaalan myyntivoitto 74 M€
- Kiinteistöveron 2021 tilityksistä osa siirtyi v. 2022; 7,3 M€
- VM korotti yhteisöveroennustettaan 1 Mrd€ -> nosti verokertymää olennaisesti myös Espoossa

**Espoon rahoituspohja muuttuu
– viime vuoden ylijäämä ei tuo
helpotusta rahoituspohjan ongelmiin**

Tuloslaskelma erittely

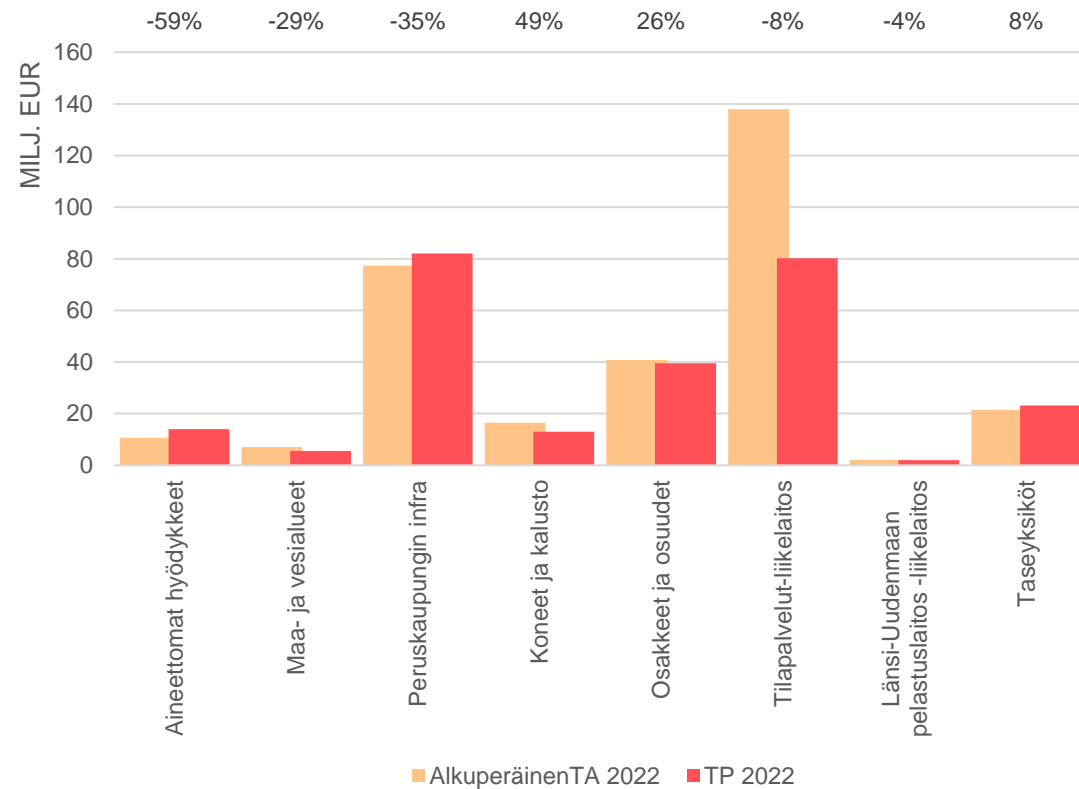
Tuloslaskelma Espoon kaupunki, 1000 EUR							
Tiliniemi	TP 2021	Alkup. TA 2022	MuutettuTA 2022	TP 2022	Poikkeama alkup. TA	Poikkeama muut. TA	Kasvu-% 2021-2022
Myyntituotot	98 997	88 397	89 447	109 519	21 122	20 072	11 %
Maksutuotot	127 364	125 237	127 837	129 209	3 971	1 371	1 %
Tuet ja avustukset	102 033	21 163	60 233	63 955	42 792	3 722	-37 %
Vuokratuotot	40 438	42 857	39 870	40 829	-2 028	959	1 %
Muut tuotot	113 060	122 776	98 976	118 811	-3 965	19 835	5 %
TOIMINTATULOT	481 892	400 430	416 363	462 323	61 893	45 960	-4 %
Valmistus omaan käyttöön	12 325	13 209	13 209	8 833	-4 376	-4 376	-28 %
Henkilöstökulut	-725 233	-754 911	-762 939	-746 446	8 465	16 493	3 %
Palvelujen ostot	-997 080	-1 017 430	-1 066 172	-1 046 306	-28 876	19 866	5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-72 736	-67 319	-68 822	-83 383	-16 064	-14 561	15 %
Avustukset	-116 418	-104 193	-107 032	-107 587	-3 395	-556	-8 %
Vuokrat	-121 659	-130 707	-134 570	-132 612	-1 905	1 959	9 %
Muut kulut	-11 264	-15 720	-15 809	-10 334	5 386	5 476	-8 %
TOIMINTAMENOT	-2 044 391	-2 090 280	-2 155 345	-2 126 668	-36 388	28 677	4 %
TOIMINTAKATE	-1 550 174	-1 676 641	-1 725 773	-1 655 511	21 130	70 261	7 %
Verotulot	1 711 154	1 702 500	1 702 500	1 850 146	147 646	147 646	8 %
Valtionosuudet	139 004	156 383	156 383	165 598	9 215	9 215	19 %
KÄYTTÖKATE	299 985	182 242	133 110	360 232	177 990	227 122	20 %
Korkotuotot	15 270	15 827	15 827	15 040	-787	-787	-2 %
Muut rahoitustuotot	79 534	22 547	22 547	22 494	-53	-53	-72 %
Korkokulut	-9 149	-11 852	-11 852	-6 566	5 286	5 286	-28 %
Muut rahoituskulut	-3 205	-5 052	-5 052	-45 414	-40 362	-40 362	1317 %
VUOSIKATE	382 435	203 712	154 580	345 787	142 075	191 207	-10 %
Poistot käyttöom. ja muista pitkävaikutt. menoista	-188 200	-195 764	-195 764	-195 731	33	33	4 %
Arvon alentumiset	-1 965	0	0	-3 598	-3 598	-3 598	83 %
Satunnaiset tuotot	0	0	0	73 955	73 955	73 955	
TILIKAUDEN TULOS	192 270	7 948	-41 184	220 413	212 465	261 597	

Investointien toteutuminen

Investointien toteutuminen

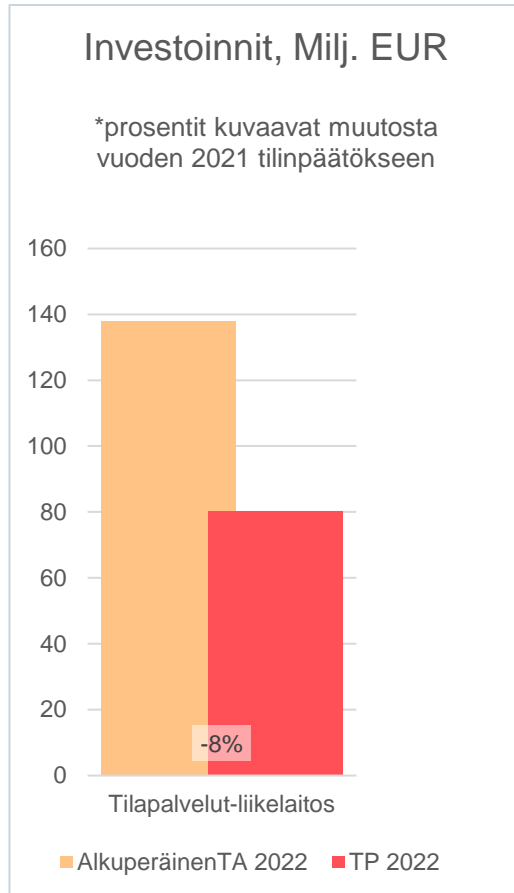
Infrainvestointien toteutuminen 2022

*prosentit kuvaavat muutosta vuoden 2021 tilinpäätökseen

- **Investoinnit yhteensä 259 M€**
- **Nettoinvestoinnit 245 M€**, laskua edellisvuoden tasosta 39 M€
- Investoinnit alitti alkuperäisen talousarvion 54 M€
  - Toimitilarakentaminen alittui 49 M€

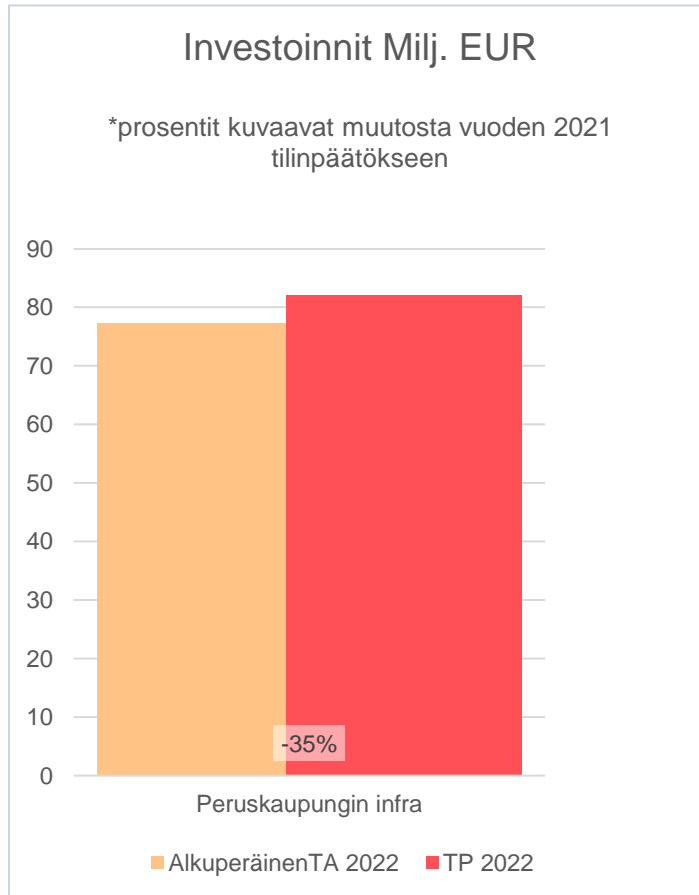
Toimitilainvestointien toteutuminen

Uudisrakentamisinvestointien määräraha oli 101,3 milj. euroa. Toteuma on 52 milj. euroa eli 51,3 %. Rakennusalan markkinatilanne ja indeksien nousut vaikuttivat hankkeiden toteuttamiseen.

- Suurimmat vuotuiset määräraha-alitukset olivat seuraavissa kohteissa:
  - Tapiolan uimahalli (9,5 milj. euroa) ja Espoonlahden uimahalli (6 milj. euroa). Suunnittelun toteutus siirtyi.
  - Viherkallion päiväkotikoti (7,7 milj. euroa).
  - Aarrekartan päiväkotikoti (3,9 milj. euroa).
  - Tähestäjän päiväkotikoti (3,7 milj. euroa).
  - Tiistilän koulun ja päiväkodin (1,8 milj. euroa).
  - Mankkaan päiväkotikoti (1,5 milj. euroa).
  - Karhusaaren päärakennus (1,4 milj. euroa)
  - Espoonlahden urheilupuiston huoltorakennuksen tarjoukset ylittivät määrärahat ja hanke siirrettiin vuodelle 2023. Budjetti alitettiin (1,1 milj. euroa).
  - Jousenkaaren koulu (1 milj. euroa).
  - Kungskårdskolan och daghemin (1 milj. euroa).
- Elinkaarta jatkavat investoinnit eivät edenneet ennakoidusti, joten budjetti alitettiin (2,9 milj. euroa).

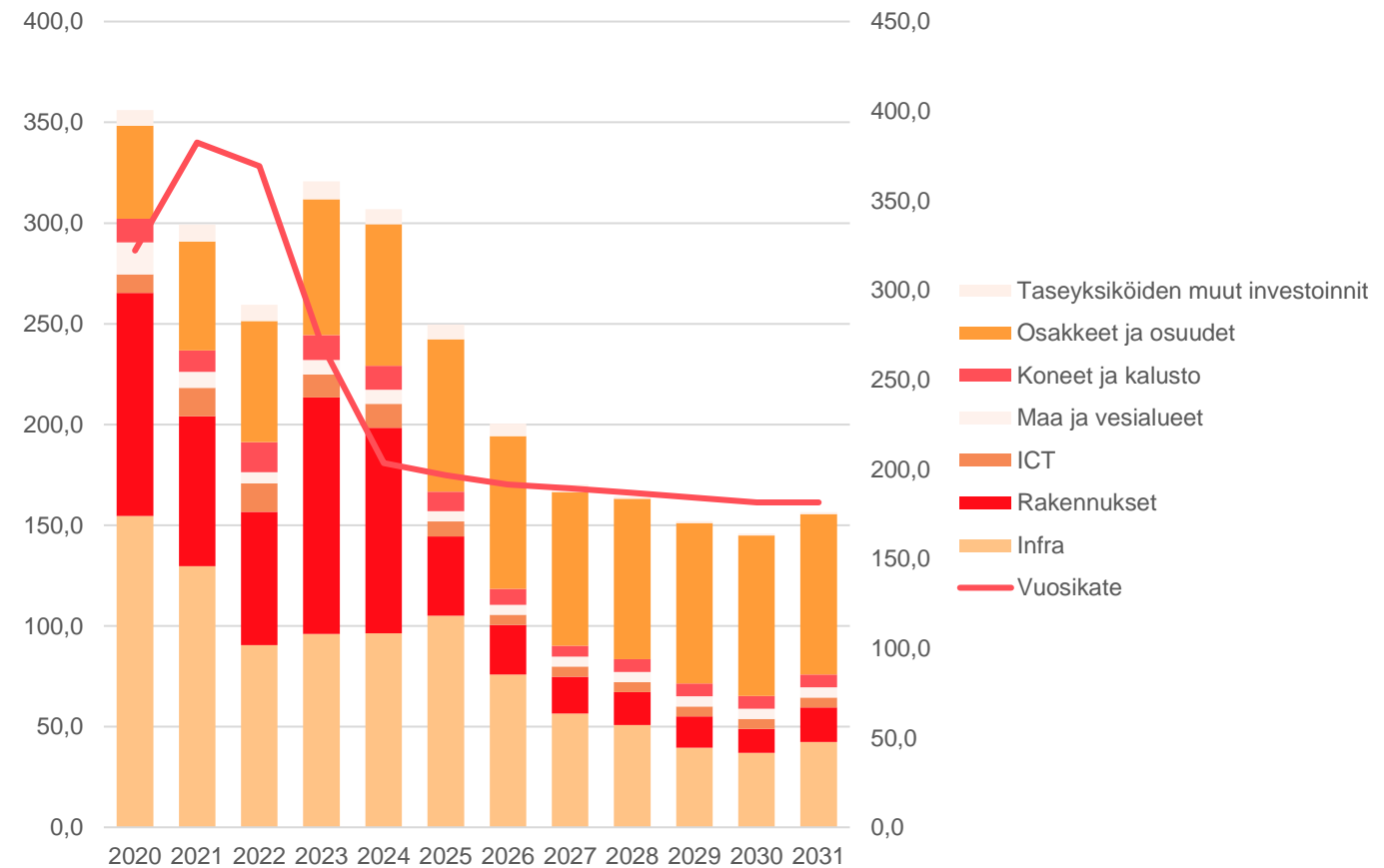
Infrainvestointiohjelma toteutui lähes käyttösuunnitelman mukaisesti

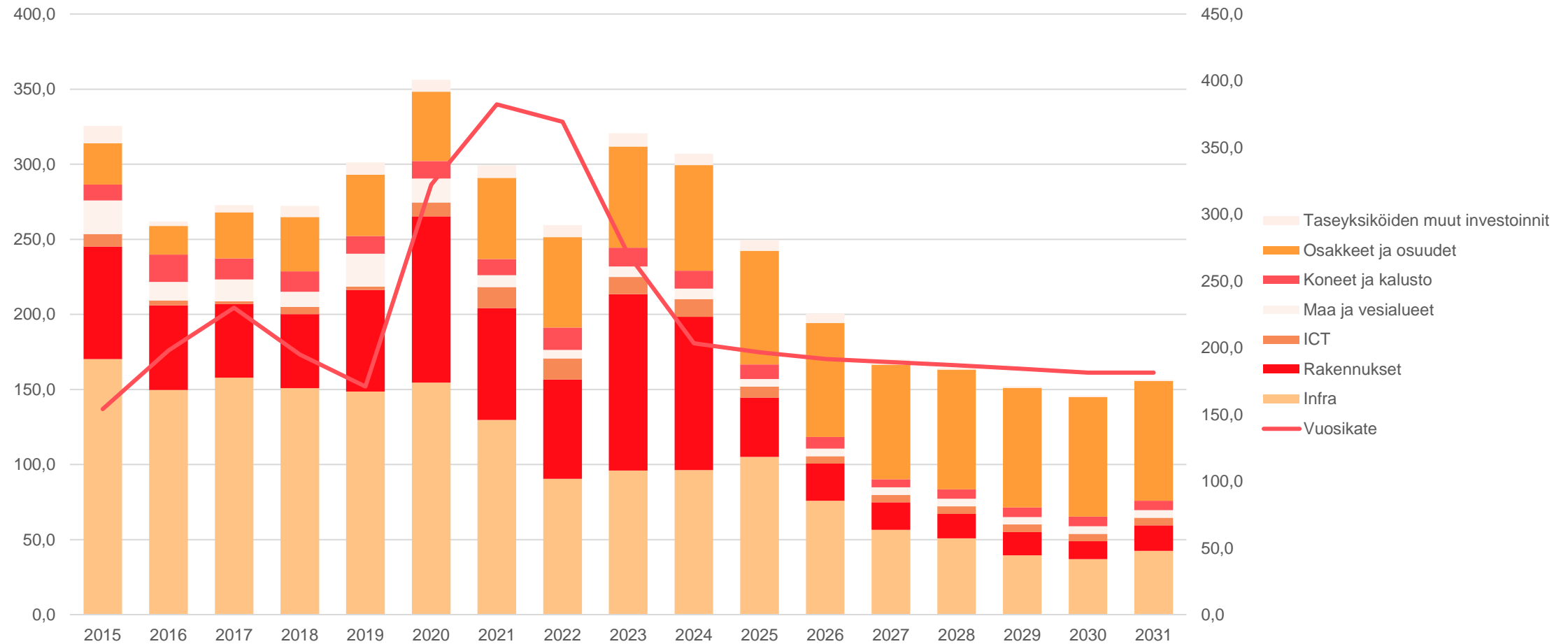
- Käyttösuunnitelman mukainen infrainvestointiohjelma onnistuttiin toteuttamaan määrärahojen ja hankkeiden osalta 99,7% tarkkuudella.
- Kaupungin infrainvestoinnit 82 M€, taseyksiköiden 15 M€
- OVK 1 yhteydessä korotettiin maankäyttösopimuksilla rahoitettavien investointien määrärahaa 5 milj. eurolla, koska suunnitelmaresurssit olivat edistyneet hyvin ja rakentamisolosuhteet olivat suotuisat.
- Maankäyttösopimuksilla rahoitettavia investointeja tehtiin 5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota enemmän.

Kaupungin nettoinvestoinnit ja vuosikate

- Nettoinvestoinnit yhteensä 245 M€
- Investointitaso laski 40 M€
- Vuosikate 346 M€
- **Investointien tulorahoitusaste 141 % (135% v.2021)**
- **Sote- ja pelastustoimen uudistus hidastaa vuosikatteen kehitystä 2024 =>**

Investointien tulorahoitusaste 141 % (135% v.2021)

Rahoituslaskelma

	Tilinpäätös 2021	Alkup. talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022
Toiminnan rahavirta	323 930	120 823	283 042
Vuosikate	382 435	200 921	345 787
Satunnaiset erät	0	0	73 955
Tulorahoituksen korjauserät	-58 505	-80 098	-136 700
Investointien rahavirta	-220 632	-233 785	-68 149
Investointimenot	-318 201	-313 700	-259 405
Rahoitusosuudet investointimenoihin	33 798	3 704	14 699
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	63 771	76 211	176 557
Toiminnan ja investointien rahavirta	103 298	-112 962	214 892
Antolainauksen muutokset	-31 896	-31 940	-28 461
Antolainasaamisten lisäykset	-37 000	-39 162	-35 500
Antolainasaamisten vähennykset	5 104	7 222	7 039
Lainakannan muutokset	151 937	148 673	-106 012
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	220 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-71 790	-71 327	-149 202
Lyhytaikaisten lainojen muutos	223 727	0	43 191
Muut maksuvalmiuden muutokset	-14 417	-3 301	126 373
Rahoituksen rahavirta	105 623	113 432	-8 099
Rahavarojen muutos	208 921	470	206 793

Toiminnan ja investointien rahavirta **positiivinen 103 M€**

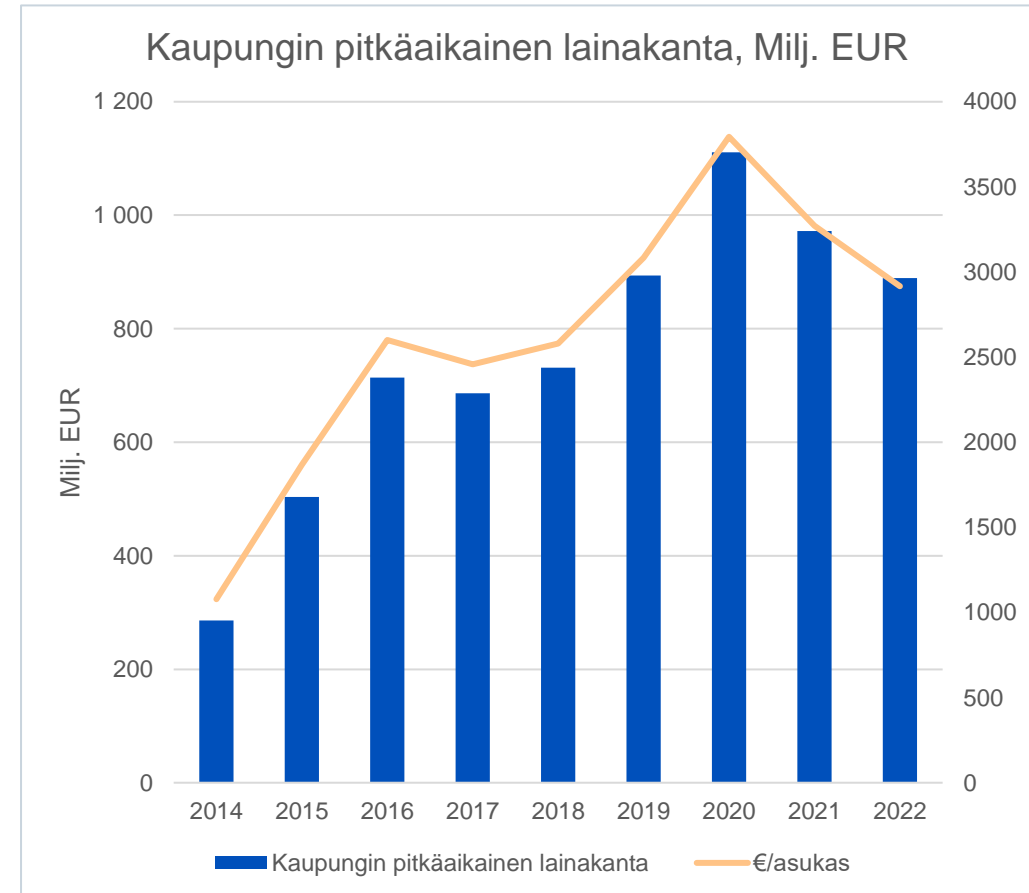
Talousarviolainoja ei nostettu, 2021 (talousarvio 315 M€)

Emokaupungin lainakanta ja korkokulut sekä keskeiset tunnusluvut

Kaupungin pitkäaikaisen lainamäärän kehitys ja korkokulut

- Talousarviolainoja ei nostettu vuoden 2022 aikana, johtuen vahvasta kassatilanteesta
- Lainakantaa lyhennettiin 149 milj. eurolla, josta ylimääräisten lyhennysten osuus oli 82 milj. euroa
- Lainakanta (pitkäaikaiset lainat) vuoden 2022 lopussa oli 889 milj. euroa
- Lainakannasta oli kiinteään korkoon sidottua 85,38 % ja keskiporkko oli 0,79 %
- 2 915 euroa/asukas

Kaupungin keskeiset tunnusluvut

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Toimintakate	-1 656	-1 549
Toimintatuotot/kulut%	21,7	23,6
Vuosikate/poistot %	176,7	201,9
Tilikauden tulos	220,4	193,8
Omavaraisuusaste %	57,1	64,8
Suhteellinen velkaantuneisuus %*	66,4	70,6
Lainanhoitokate**		4,9
Investointien tulorahoitus%	141,3	135,0
Tilinpäätöksen mukainen lainakanta	1 340	1 393
Lainakanta eur/as	4 393	4 684
Pitkäaikainen lainakanta		1 039
Pitkäaikainen lainakanta eur/as		3 493

* Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo kuinka suuri osuus kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman

** Lainanhoitokate kertoo kunnan/konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

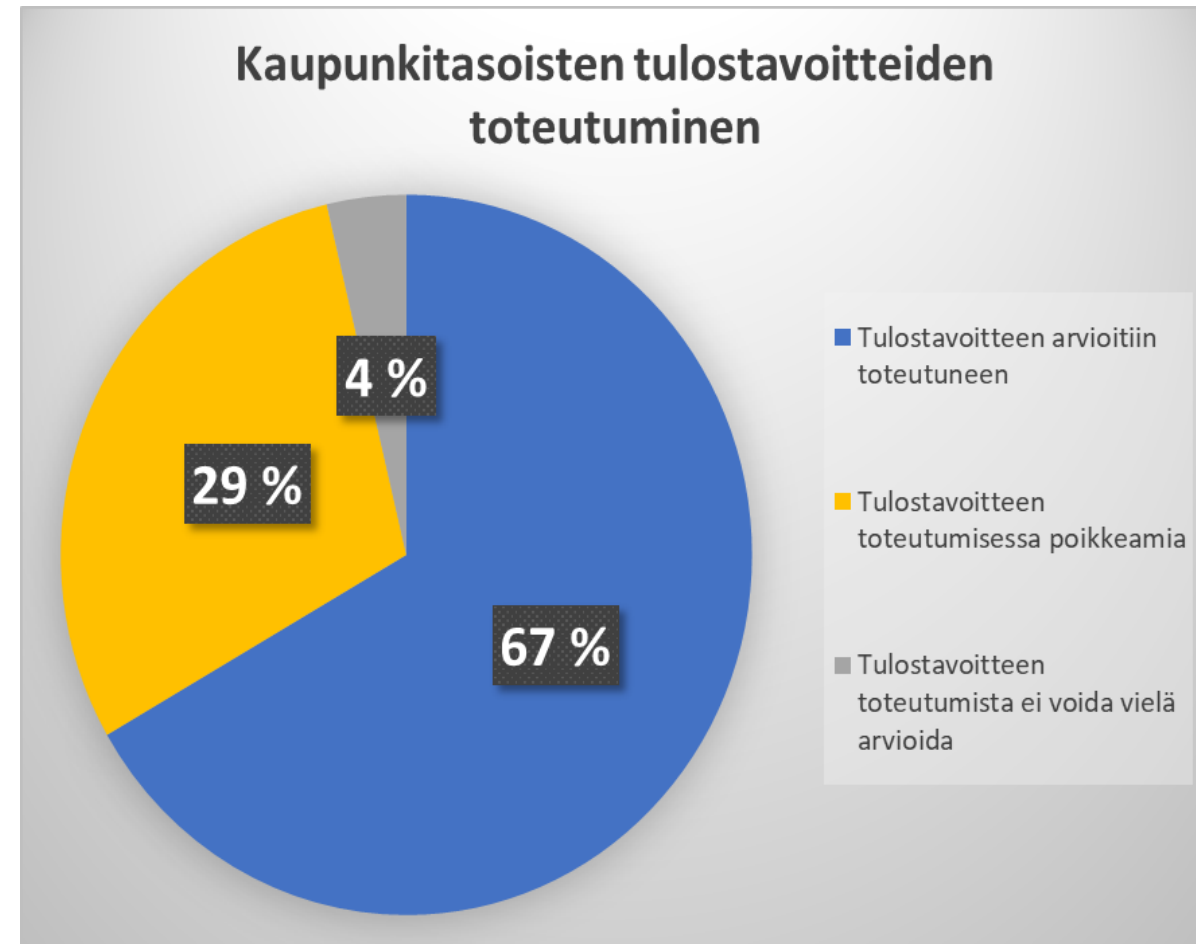
Valtuuston asettamien tulostavoitteiden toteutuminen 2022

Kaupungin tulostavoitteiden toteutuminen

Vuodelle 2022 on asetettu yhteensä 27 tulostavoitetta. Tulostavoitteista 18 arvioitiin toteutuvan. Kahdeksan (8) tulostavoitteen osalta on poikkeamia. Yhtä tulostavoitetta ei voida vielä arvioida.

Poikkeamat:

- Sote-palvelujen saatavuus palautuu koronaa edeltävälle tasolle
- Nuorisotyöttömyys alenee v. 2019 tasolle
- Lapset ja nuoret voivat hyvin
- Henkilöstön saannin houkuttelevuus ja henkilöstön jaksaminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa
- Palvelutuotannon kustannusvaikuttavuus paranee digikärkihankkeiden vaikutuksesta
- Rakentamisen lupien käsittelyaika paranee niin, että 85% lupapäätöksistä käsitellään korkeintaan 75 vuorokaudessa
- Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman ja talousarvion mukaisesti
- Espoon kotouttaminen on tuloksellista

Konserniraportti tammi-joulukuu 2022

Tulostavoitteet

Vuoden 2022 toteuma:

- Toteutui suunnitellusti: **25** tavoitetta (63 %)
- Toteutui osittain: **9** tavoitetta (23 %)
- Ei toteutunut: **6** tavoitetta (15 %)

Toteutumatta jääneet:

- Espoo Catering: tuottavuus nousee säilyttäen ruoan laadukkaan tason
- Omnia: tutkintokoulutuksesta eronneiden osuus
- Espoon kaupunginteatteri: kulttuurisen ja sosiaalisen vaikuttavuuden lisääminen
- Espoon kaupunginteatteri: toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen
- HUS*: tuottavuuden nousu vähintään 1 %/vuosi
- HUS*: HUS ei ylitä talousarviota

- Tuottavuuden negatiivinen kehitys kuntayhtymissä on huolestuttavaa.
- Tavoitteiden toteutumatta jäämistä perustellaan ulkopuolisilla tekijöillä, kuten koronalla.
- Yhteisöt eivät esitä riittävästi korjaavia toimenpiteitä.

* HUS:n tiedot raportoitu 31.10.2023. HUS ei ole toimittanut tuoreempia tietoja.

Tavoitteiden toteuma 1/3

Yhteisö	Tulostavoite	Arvio Q1	Arvio Q2	Arvio Q3	Toteuma Q4
Espoo Catering	Tuottavuus nousee säilyttäen ruuan laadukkaan tason	✓	✓	✗	✗
	Aterioiden laatu säilyy vakaana ja hinnoittelu toimii kilpailukykyisesti ja liiketaloudellisin periaattein	!	!	✓	✓
	Yhtiön toiminta on sidosyksikkönä kilpailukykyistä ja markkinaehtoista niin, että yhtiö tuottaa pääsääntöisesti hyvin maltillista voittoa	✓	✓	✓	✓
	Asiakastytyväisyyskyselyn kokonaisarvosana palvelusta on aiempaa paremmalla tasolla ja jatkuva asiakaskokemuksen seuranta on toiminnassa	✓	✓	✓	!
	Vastuullisuus toteutuu mitattuna sekä sosiaalisella että kestävään kehitykseen liittyvillä toimenpiteillä.	✓	!	!	✓
Espoon asunnot	Asuntojen keskimääräinen vuosittainen käyttöaste 98,5%	!	!	✓	!
	Asiakaskokemus on hyvällä tasolla	✓	✓	✓	✓
	Keskimääräinen asunnontuotannon aloitus 400 vuodessa, kunnes asunto-ohjelmasta päätetään uudestaan	✓	✓	✓	✓
	Lämmityksen energiatehokkuus paranee	!	✓	✓	✓
Omnia	Talouden tasapainon varmistaminen	✗	✓	✓	✓
	Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään tai jatko-opintoihin	✓	✓	✓	✓
	Tutkintokoulutuksesta eronneiden osuus	✓	✓	✗	✗
	TUVA-koulutuksen käynnistäminen	✓	✓	✓	✓
	Toiminnan vaikuttavuuden mittaamista ja seuraamista kehitetään	✓	✓	✓	✓
Kiinteistöjä omistavat yhtiöt	Rakennusten sisäilmaolosuhteiden parempi hallinta sekä turvalliset ja terveelliset sisäilmaolosuhteet käyttäjille ja rakennuksille	✓	✓	✓	✓

Tavoitteiden toteuma 2/3

Yhteisö	Tulostavoite	Arvio Q1	Arvio Q2	Arvio Q3	Toteuma Q4
Länsimetro	LM2-hankkeen kustannusennuste $\leq$ 1159 miljoonaa	✓	✓	✓	✓
	LM2-hankkeen odotettu luovutus liikennöintiä varten viimeistään vuoden 2023 aikana	✓	✓	✓	✓
	Riskienhallinnasta ja realistisesta aikataulu- ja kustannustoteutumasta raportoidaan tiiviisti ja avoimesti omistajalle sekä mahdolliset merkittävät muutokset hankkeessa käsitellään omistajien kanssa.	✓	✓	✓	✓
EMMA	Kulttuurisen ja sosiaalisen vaikuttavuuden lisääminen	✓	✓	✓	✓
	Toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen.	✓	✓	✓	✓
	Asiakastytyväisyys	✓	✓	✓	✓
Enter Espoo	Rakentaa Espoon kestäväää kasvua - houkuttelemalla yrityksiä asettumaan Espooseen, - törmäyttämällä sijoittajia startupeihin ja kasvuyrityksiin, - esittelemällä startupeja, kasvuyrityksiä ja tiedeyhteisön toimijoita kotimaisiin ja kansainvälisiin yrityksiin.	✓	✓	✓	✓
	Rakentaa Espoon kestäväää kasvua houkuttelemalla yöpyviä vierailijoita ja matkailijoita Espooseen	✗	✓	✓	✓
	Toiminnan vaikuttavuus kasvaa	✓	✓	✓	✓
Espoon kaupunginteatteri	Kulttuurisen ja sosiaalisen vaikuttavuuden lisääminen	✗	✗	✓	✗
	Toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen	✗	✗	✗	✗
	Asiakastytyväisyys	✓	✓	✗	✓

Tavoitteiden toteuma 3/3

Yhteisö	Tulostavoite	Arvio Q1	Arvio Q2	Arvio Q3	Toteuma Q4
HSL	Tuottavuusohjelma on laadittu ja se toteutuu pks-tavoitteen mukaisesti	✓	!	!	!
	Saavutettavuustarkastelu ja asiakastyytyväisyyden parantuminen alueittain niin, että asiakastyytyväisyydessä ei ole olennaisia eroja alueiden välillä	!	!	✓	!
	Jalankulun, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja uusien liikkumispalvelujen kulkutapaosuus kasvaa ja uusia liikkumispalveluja otetaan käyttöön	!	!	!	!
	Joukkoliikenteen energiatehokkuutta parannetaan ottamalla käyttöön sähköbussuja ja muun linja-autokaluston osalta siirytään käyttämään yhä enemmän biopohjaisia polttoaineita	✓	✓	✓	✓
HSY	Tuottavuusohjelma on laadittu ja se toteutuu pks-tavoitteen mukaisesti	!	!	!	!
	Kotitalouksien jätteen kierrätysasteen ja palveluiden saavutettavuuden parantaminen	!	!	!	!
	Jätteiden hyödyntäminen yhteistyössä kumppaneiden kanssa	✓	✓	✓	✓
	Blominmäen puhdistamon rakentaminen edistyy hallitusti siten, että laitos voidaan ottaa käyttöön suunnitelman mukaisesti 2022	!	!	!	!
HUS*	HUS kuntayhtymän tuottavuuden nousu vähintään 1 % / vuosi	✗	✗	✗	✗
	Investointien kokonaistaso mitoitettava rahoituksellisesti kestävä tasolle	✓	✓	✓	✓
	Jorvin sairaala-alueen yhteisten palvelupolkujen asiakaslähtöistä kehittämistä jatketaan kaupungin kanssa yhteistyössä	✓	✓	✓	✓
	Kiinteistöomaisuuden arviointi ja realisointi	!	!	!	!
	HUS ei ylitä talousarviota	!	✗	✗	✗

* Tiedot 31.10.2022 raportoidun mukaan. HUS ei ole toimittanut tuoreempia tietoja.